

LAIKAS

Nr. 103 VI M.

BL TIEMPO — SEMANARIO LITUANO — 20 DE NOV. — LAPKRIČIO 20 D. 1953 M

Korėjoj laukiamas sproginimas

ALIAINTAI NESUSIKALBA SU KOMUNISTAIŠ

Jau virš trijų savaitų Korėjoje tariai aliantai su komunistų atstovais dėl nustatymo politinės konferencijos laiko ir Korėjos karo galutinio užbaigimo. Tuo pačiu metu Šiaurės Korėja rengia karines jėgas, stiprina užtvaras, veža lėktuvus ir laivus, kad, pasitarimams nepavykus, galėtų smogti lemiamą smūgį pietiečiams, kuriuos dar kol kas saugoja aliantų kariuomenė. Ten jau suvežta ir yra paruošties stovy virš 20 divizijų, daugiau tūkstančio sprausminių lėktuvų ir apie 400.000 tonų talpumu laivų, kurie laukia įsakymo pajudėti. Taip pat su nepaprastu nervingumu ruošiasi ir komunistinė Kinija, kuri jau turi rusų ginklais apginkluotų apie 250 divizijų. Šie skaičiai iškalbingai pasako komunistų tikslus ir dėlko jie visais būdais trukdo dabartinius Korėjos pasitarimus. Jau ir Višinskis J. Tautose aiškiai kalba, kad prieš Vakarų agresiją jie negali laukti rankas sudėję, o turi sparčiai ruoštis, nes tik tokiu keliu jie gali laimėti „taiką“. Galima manyti, kad tai žino ir amerikiečiai, kurie nepasiduos Churchillio gundymams daryti betkokias nuolaidas, kad tik būtų galima bent laikinai išgelbėti dabartinę padėtį. Tačiau diena po dienos, jei aliantams nepavyks geriau negu iki šiol su komunistais susikalbėti, Korėjoje gali sprogti nauja bomba, pradėdant to paties karo tęsimą.

BERMUDŲ IR „KETURIŲ“ KONFERENCIJA

Churchillis nenuleidžia rankų dar vis laimėti konferencijose. Trijų pasitarimas, kuris turėjo įvykti Bermudų salose liepos mėnesį, nukeltas į gruodžio pradžią. Dabar tarsis ten JAV, Anglija ir Prancūzija dėl bendrų planų ir mėgins suderinti savo nuomones ir laikyseną Sov. Rusijos ir jos vedamo šaltojo karo atžvilgiu. Labiausiai čia yra susirūpinusi Prancūzija, kad jai reikės rinktis gana skirtingas amerikiečių ar anglų pažiūras. O jai reikalingi ir vieni ir kiti. Iš amerikiečių gauna didelę paramą, bet jų nuomonė komunistų atžvilgiu yra daug griežtesnė, anglai yra pašonėje ir su jais susitarti būtų lengviau, bet iš jų nieko nesitiki gauti, o, be to, jie mėgsta svetimomis rankomis karą vesti. Nuo Bermudų konferencijos pasisekimo ar nepasisekimo priklauso ir keturių, o gal penkių (kartu su kom. Kinija),

konferencijos ateitis. Sovietai stato sąlygą, kad būtų konferencijon priimta ir Kinija, o tam priešinasi amerikiečiai, nors anglai rodo tam palankumo ir nuolaidų. Iš tos konferencijos laukti nieko didesnio negalima, nebent, anot, vokiečių laikraščių, naujo Müncheno. Adenaueris pritaria Bermudų konferencijai, bet išpėja prieš aiškų sovietų pavojų Vakarams.

ITALIJA IR TRIESTAS

Per pasaulį nemaloniai nusikambėjo pastarųjų dienų Triesto įvykiai. Sukeltose italų šalininkų protesto demonstracijose yra žuvusių ir sužeistų. Tas sukėlė didelį nepasitenkinimą visoje Italijoje ir spontaniškai išsiliesio į protesto mitingus prieš anglus. Buvo keliose vietose užpulti anglų konsulatų, reikalaujant anglus iš Italijos visiškai iškraustyti. Tie įvykiai labai įtempė anglų-italų santykius ir

smarkiai apardė draugiškumą. Ir dabar iki šiol būtų sunku įspėti, kuo tas konfliktas užsiibaigs. Nors jugoslaviai paskutinėmis dienomis pareiškė, kad su tiktu ir su plebiscitu, bet užviręs italų kraujas neatvėsta. Sunku nuspėti, ar ką nors gero atneš ir pramotoma penkių konferencija, kurioje svarbiausią vaidmenį vis tik vaidins italai ir jugoslaviai. O tokie įvykiai neprišideda prie Europos santykių išlyginimo ir nuomonių suvienodinimo, kas šiuo metu vakariečiams labiausiai reikalinga.

Tačiau visų akys šiomis dienomis labiau nukrypusios į Korėją, ir Triestas su Italija nublinksta, nors ir šis Europos taškas yra gana jautrus. Jis taip pat atsiudoda prako kvapu. Ar konferencijomis ir propaganda bus sustabdytas šaltasis karas, ar ilgainiui jis virst karštuoju karu, dar negalima spėlioti, bet pasaulis prie taikos neartėja. — P. S.

Villa Lugano Lietuvių Centro vaikų ansamblio grupė su savo vadove P. A. Mikelloniene ir jaunosiomis birutietėmis žuvusių už Lietuvos laisvę paminėjime, kuris įvyko Vėlinių išvakarėse Aušros Vartų bažnyčioje.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

SMUNKA ŽEMĖS ŪKIS

Kad galėtų kiek pristabdyti nuolatinių žemės ūkio smukimą, kaip žinoma, TSRS min. tarybos ir kp ek nutarimu buvo paskelbtos „priemonės gyvulininkystei šalyje išvystyti“, tikriau — smulkiai nustatyta, ką ir kiek kolektyviniai ūkiai ir kolonoms kainomis turi atiduoti valstybei, o neatidavę — negalės nieko iš jos gauti. Kaip matyti iš Vilniaus radijo spalio 2 ir kt. dienų pranešimų, panašiu būdu buvo nustatytos „priemonės MTS darbui pagerinti“, taip pat sodų, uogynų, bulvių ir daržovių gamybai sustiprinti. Jau pati TSRS ministerių taryba ir kp ek konstatavo, kad „bulvių ir daržovių gamyba šalyje smarkiai atsilieka nuo gyventojų... derlingumas tebėra nepaprastai žemas, daugelis kolūkių neįvykdė bulvių ir daržovių privalomųjų pristatymų valstybei... Faktiškai padėtis yra dar blogesnė, jei galiausiai net komunistai buvo priversti smarkiai sumažinti valstybei skirtąsias prievoles. Taigi, kaip principas, prievartinis ūkininkavimas paliktas nekeistas, naujai paskelbtos tik normos ir kainos. Faktiškasis racionavimas, kitaip tarus, raudonoji baudžiava palikta ir toliau. Toji baudžiava, savaime suprantama, aplma ir pavergtąją Lietuvą. Kad vis sunkėjanti ekonomini padėtis nepažudytų ir visos ko-

munistinės santvarkos, kaip matyti iš sovietinių radijo pranešimų, įskaita iki ateinančių metų pavasario pasiūsti į MTS 100.000 agronomų ir zootechnikų, keletą tūkstančių inžinierių mechanikų etc. Drauge vedama propaganda ir Lietuvoje, kad, esą, „dabar jau daug kas nori patys grįžti į žemės ūkį“, tikriau — bolševikų parinkti „savanoriai“ stengiasi raudonąją baudžiavą bent propagandoje pavaizduoti kiek galintis šviesesnėmis spalvomis. Trūkumų gausybė įvairiose gyvenimo srityse galų gale privertė komunistus mažinti net privalomas valstybei normas. Už viską kaltininkų, be abejo, ieškoma ne pačioje kom. santvarkoje, bet atskiruose, dažniausiai nekaltuose pareigūnuose. Štai kaip pati kom. spauda ir radijai pavaizduoja tuos trūkumus. „Tiesa“ Nr. 214 (53. IX, 10), rašydama apie Ramygalos rajono „šviesos“ kolūkį, pastebi: „Kas iš tų gyvulių, jei iš karvės teprimeležia vos po kelis litrus pieno per dieną... sumprotauja pats kolūkio pirmininkas J. Januška, — neapsimoka... Negebesni reikalai ir klaidų fermoje. Kiaulės ir paršeliai paskendę srutose, blogai šeriami, nyksta... Be abejo, taip yra ne tik viename „šviesos“ kol. ūkyje. Štai šėtoje apyl. ilgoninės vedėjas K. Adomaitis ir net „LTSR

TAUTA IR KARIUOMENĖ

N-tuščiai gėrimės Lietuvos kariuomenė. Ne patys išsigalvojamie lietuviai karių narsą. Ne tik mūsų legendose ir padavimuose užtikame minimus vardinius ir bevardžius didvyrius, už Tėvynės laisvę liejusius kraują. Jau senovės kronikėninkai mini Pliėnų kunigaikščio Margio karžygiškumą, kuris pilyje, gausių priešų apsuptas ir kitos išėitės neradamas, pasirinko mirtį ugnyje su visais likusiais pilies gynėjais, vaikais, moterimis ir seneliais. Geriau mirtis laisvėje, nei nedalia priešo pilies rūsyje. Geriau garbė ir didvyrio vardas, dainosna ir legendosna jaustas, nei „trupinys aukso ir gardaus valgio šaukštas“ priešo malonėje.

Toji lietuvio kario narsa ir didvyriškumas atžymėti ne tik Simano Daukanto Lietuvos istorijoje. Ne vien lietuviai rašytojai bei poetai, kaip Pietaris, Maironis, Krėvė, Vaižgantas, iškėlė lietuvio laisvės pamėgimą, jo ryžtą ginti Tėvų žemę ir laisvės simbolišiais jamžino Vytauto, Kęstučio, Gražinos, Margio, Manto, prūsų lietuvio XIII amžiaus didvyrio, ir daugelio kitų vardais, kuriuos suminėti reikėtų ilgo sąrašo. Tas mūsų protėvių didybės garsas ir narsa ne vienam ir lenkiškai rašiusių (Mickievičius, Bernotavičius, Kraševskis, Sienkevičius ir kt.) leido net įkopti į pasaulinių rašytojų tarpą. Visų čia mūsų pačių ir svetimųjų suminėtu ir nesuminėtu rašytojų apdainuoti įvykiai ir didvyriai nėra išmisias ir pramanytoji kūryba. Jei dar būtų galima prileisti, kad lietuviai aprašinėjo išgalvotus ar perdėtus didvyrių žygius, norėdami pakelti lietuvio sąmonę, jo tautiškumą, pažadinti savo tautiečių kartais apsnūdusį tautinės didybės pajautimą, tai to negalima pasakyti apie kitataučius. Svetimųjų rašytojų naudojimas didinga Lietuvos praeitimi, jos istorijos bei legendų didvyriais aiškiai įrodo, kad Lietuva iš tikrųjų yra „didvyrių žemė“, kaip tai ryškiai pabrėžia Dr. Kudirka mūsų Tautos Himne.

Netuščiai todėl ir kiekvienų metų lapkričio 23 d. minime ir pagerbiame savo karius ir didvyrius, KRITUSIUS IR TEBEKIRINTANČIUS už Tėvynės laisvę.

Jau dabar iš už geležinės uždangos pasiekia mus tuo tarpu ne daug mums pasakantieji, atrodo, lyg ir

nežinomų didvyrių vardai — Ažuolas, Uosis, Beržas, Senis, Rasa, Eglė ir kt. Po šiais slapyvardžiais slepiasi kiekvieno mūsų brolio ar sesuo, žmona ar vyras, tėvas ar motina, o gal prietelius ar giminė. Viena jau dabar mums tvirtai ir neginčijamai žinoma — tai NAUJIEJI MŪSŲ TAUTOS DIDVYRIAI. Jų kraujo ir gyvybės auka yra laidas, kad Lietuva vėl bus laisva.

Pavasarinės šalnos, nešančios gležniems daigams sunaikinimą ir mirtį, skatina sprogti ažuolus, pažadindamos menkame pumpurėlyje slypinčią gyvybę. Neužtenka ažuolui ar uosini šilumos, kad sužaliuotų, jų prigimtis reikalauja sukrėtimo — šalnos, kuri, kitiems nešdama mirtį, čia veikia gyvybės pasireikimui akstina. Taip ir Lietuvos tautoje šalnos (šiuo metu kruvinoji bolševikinė okupacija) pakerta gležnuosius, silpnuosius ir išdavikus, tarnaujančius pavergėjui, nes tautai jie yra mirę. Gi dėl tautos laisvės tolimose Sibiro taigose kenčiantieji, persekiojami tėvynėje ar žūstantieji nelygioje kovoje su priešu yra nelyginant tas ažuolo pumpuras, toji mūsų tautos stiprybė ir gyvata, iš kurios, bolševikiniam jungui sutrukus, vėl išsiskleis skaitus ir giedras Tautos laisvės rytas.

Minėdami mūsų kariuomenės steigimo — lapkričio 23 d. sukaktį, prisimename, kad visais laikais, neišskiriant nė skaudžios dabarties, visa mūsų tauta kovojo ir kovoja už savo laisvę. Gi kiekvienas doras lietuvis buvo, yra ir bus karys, kovojąs už savo kraštą, o pati tauta, visa kartu, sudaro kariuomenę. Netikslu todėl būtų, minint šią reikšmingą sukaktį, daryti skirtumą tarp tautos ir kariuomenės, tuo vardu vadinant tik tą tautos dalį, kurią sudaro uniformuoti jauni vyrai. Kritišku metu kiekvienas susipratęsios tautos narys turi didvyriškai ginti savo kraštą — būti kariu. Kiekvienas iš mūsų sudaromas Lietuvos kariuomenės dalį. Šis faktas neabejotinai mus pareigoja elgtis taip, kaip kiekvienas karys turi elgtis — iškovoti Tautai nepriklausomybę ir vėliau ją saugoti.

Todėl taip glaudžiai rišasi šios dvi sąvokos: tauta ir kariuomenė. Be tautos negali būti kariuomenės, o be kariuomenės — laisvos ir nepriklausomos tautos.

Ats. jaun. ltn. A. Šantaras

aukščiausios tarybos deputatė“ A. Malinauskienė per „Tiesos“ Nr. 206 53 skiltis skundžiasi, kad n'oring patekti į Kėdainius, „nėra jokių susisiekimo priemonių“. Todėl žmonėms tenka naudotis patikimiausia susisiekimo priemone — savomis kojomis, arba „pedibusais“...

Kaip „Sov Litva“ dar kiek anksčiau skelbė, pasiūčiamos į bazes prekės dažnai visai nepasiekia vartotojų. Štai kad ir Dusėtų rajono bazės dir. Irsovas prekes į atskiras parduotuves išskirsto tik tada, „kai visi jo giminaičiai ir pažįstami yra pilnai aprūpinti...“

„Tiesa“ Nr. 209/53 aprašo, kokia yra mitybos padėtis Kauno valgyklose. Nusiskundžiama ne tik tarnautojų nemandagumu, „grubiu elgesiu su darbo žmonėmis, sukčiavimais ir apgadinėjimais“, bet ir tuo, kad „Kauno valgyklų tresto įstaigose siauras maisto produktų asortimentas. Valgyklose sunku gauti bulvių, rauginių agurkų, pieno produktų. Kai kurie maisto produktai, kuriuos dalina pačios valgyklos, žemos kokybės ir nepatenkina darbo žmonių“. Aišku, geresnės kokybės ešti nebent tik tie, kuriuos valgytojai įstengia patys „suorganizuoti“. Todėl ar tenka stebėtis, kad, kaip pripažįsta pati „Tiesa“, Kauno valgyklų trestas „neįvykdė taip pat ir pusės metų plano“, o „Metropolio“ restorano direktorė Krasilnikova priėmė į darbą „savo bičiulį Goldą, nors ir savavališkai išėjusį iš Gintaro restorano“, tokių „pasisakymų esti ir daugiau.

Iš viso kom. spaudoje nuolat mirga panašių žinių: „daugiau bulvių ir daržovių“, „gerinti darbo žmonių mitybą“, „gerinti darbą stalybininkų darbe“, „Lazdijuose praleidžiamas geriausias sėjos laikas“ ir t. t.

PRADĖTA GRUPINIŲ GYVENVIEČIŲ STATYBA

Nors Čruščiovas savo kalboje, pasakyoje TS kp ek plenumo, š. m. rugsėjo 3 d. patarė nepersiskubinti su Pabaltijo žemės ūkio kolektyvų, tačiau vietiniai pareigūnai, norėdami parodyti savo uolumą ir

ištikimumą partijai, šį darbą forsuoja kiek galėdami. Kaip žinoma, Lietuvoje privačios žemės ūkio nuosavybės jau nebėra — visi ūkininkai suvaryti į kolūkius. Dabar atėjo eilė jų namų ir sodybų griovimui — pradėtos statyti grupinės gyvenvietės. Iš Dotnuvos pranešama, kad LTSR Mokslų Akademijos ekonomijos institutas paruošė Dotnuvos rajono „Aušros“ milijonieriaus kolūkio gyvenvietės planą. Pagal šį planą 2 namai jau pastatyti, ir juose jau įsikūrė keletas šeimų. Šiais metais bus perkeltos dar 21 šeima. Artimiausiais metais čia bus įkurdintos 624 kolūkiečių šeimos. Pranešime kalbama, kad po kelerių metų „Aušros“ kolūkis „pavirs tikru miesteliu“.

Nevisur galės būti pastatyti nauji namai. Agitatoriai perveš senus namus į grupines gyvenvietes jų nesudarėdami. Esą, net medžiai, ir tie bus perkelti drauge su namais...

* Kaip išnaudojami darbo žmonės, atskleidžia 1953. IX. 6 „Tiesa“ Nr. 211. Ten rašoma, kad pvz. Tytuvėnų tarybinio ūkio Skaraitiškes skyriaus buhalteris Urbonavičius „darbininkams algalapiuose užrašo mažiausio darbo dienų, negu iš tikrųjų jie yra dirbę“. O kiek tokių Urbonavičių iš viso yra okupuotoje Lietuvoje, ir kiek iš tikro įvairūs stachanovininkai išdirba tas normas, apie kurias skelbiama viešai per kom. radijus ir spaudą?

Vėl skelbiama, kad medaliais apdovanotieji moksleiviai galės mokytis universitete. Bet tame pačiame „Tiesos“ numeryje švenčionių I vid. mokyklos abiturientė A. Povilėnaitė, apdovanojama aukso medaliu, klausia, kodėl ji neįpriimta į universitetą, nors viską lig laiku padarė? Juo labiau, kad atsitikimas su Povilėnaitė, kaip toliau pripažįsta pati „Tiesa“, „yra ne vienintelis“. Visiškai taip įvyko ir su Poškum iš Viekišnių, ir su Kuzmickaite iš Jurbarko, ir visa eile kitų moksleivių, baigusių vid. mokyklas su medaliais.

* Vatikano radio lapkričio 14 d. paskelbė, kad Lietuvoje dar yra gyvas vienas vyskupas, tur būt vysk. Paltarokas.

Prof. ALBERTO RUSCONI

Hay que enfrentar al comunismo

El régimen soviético constató el más pavoroso de los problemas que ha tenido que enfrentar el hombre hasta el presente, inclusive hasta para los esclavos de su cerrado y extenso territorio. Para combatir este corrosivo sistema de vivir, no bastan los hermosos discursos, no valen los efectismos de la retórica, no alcanzan las prédicas del pacifismo incomprendido: es necesaria una acción más enérgica y efectiva.

Bastó el lábaro del papa San León, para detener las hordas devastadoras de Atila frente a los muros romanos. Hoy, con símbolos no se detiene a la barbarie bolchevique. El comunismo es enemigo declarado del hombre — del hombre integral, se entiende — y tenemos que hacerle una guerra sin cuartel. Si queremos salvar la democracia, la libertad y la cultura de Occidente, si queremos conservar la dignidad humana, tenemos que combatir al comunismo, como se lucha contra las alimañas que destruyen nuestras riquezas.

Es ley de la naturaleza que hay que matar para vivir; es principio de biología que hay que destruir para conservar; es postulado del derecho universal, que nada hay en el hombre por encima de la supervivencia del hombre. Pues bien, si queremos subsistir, si anhelamos evitar que nos mutilen, si aspiramos a no convertirnos en una reba de siervos sometidos a la más degradante condición social, tenemos que combatir de frente al comunismo.

Este régimen que aspira a destruir radicalmente la estructura político-social, sustituyéndola por una férrea dictadura dentro de la cual la acción gubernativa reside exclusiva, aunque aparentemente en la masa proletaria, este régimen de asesinatos, destierros, cárceles y expoliaciones de toda índole, amplía su campo de acción con una voracidad selvática. Unas veces cae traidoramente sobre los pueblos a mano armada, destruyendo y matando todo lo que se opone a sus sanguinarios instintos; otras veces, se infiltra en las democracias, obrando como los microbios patógenos, que minan lenta y solapadamente a los organismos, y en ese terreno al amparo de las leyes de los países libres, socava los cimientos sociales, envenena sutilmente a los conciencias desprevenidas y perturba el mecanismo institucional de los Estados. En este sentido, son palpables los ejemplos de Francia e Italia.

Nuestra consigna debe ser como la Catón el Antiguo en el Senado romano, que terminaba todos sus discursos, cualquiera que fuese su asunto, con esta incisiva palabra: "Hay que destruir a Cartago", porque peligraba la estabilidad del Imperio latino. Pues bien, en todas nuestras actuaciones cotidianas debemos repetir esta orden: "Hay que destruir al comunismo". Para ello debemos esgrimir recursos positivos y negativos. Entre los primeros, evitamos que los espíritus débiles caigan en el comunismo, al cual conceptúan un remedio soberano para todos los males, procurando para ello una completa justicia social. Evitamos formar resentidos, que son el caldo de cultivo ideal para la peste comunista.

Llevamos 36 años de calamidad comunista, nacida del triunfo de Lenin y Trotsky en 1917, e inspirada en las toxinas de Carlos Marx, el obrerista que nunca fué obrero, el judío que abominaba al judaísmo, el doctrinario que siendo burgués despreciaba la burguesía y el anti-aristócrata que hacía firmar a su plebeya esposa con el pomposo título de baronesa de Westfalia. Nace el comunismo de los principios tambaleantes de Marx, el histrión que aseguró en Berlín que la Historia es un proceso dialéctico, en París, que la Historia es una lucha de clases, y en Londres, que la Historia es un proceso productivo económico...

El comunismo inspirado en los principios tambaleantes de Marx, aspira a la abolición del capital y la propiedad privada, a sustituir la idea de Patria por la de Humanidad, y a la emancipación de los

trabajadores como consecuencia de la lucha de clases.

Las tres premisas son impracticables. En primer lugar, la iniciativa privada y el respeto al capital constituido por el ahorro son la base de la multiplicación de los bienes. Negar la iniciativa individual para sustituirla por la del Estado, es cegar la fuente más fecunda del progreso. Por otra parte, una paridad económica entre todos los seres de una sociedad es una concepción pueril, puesto que la inteligencia, la aptitud personal, el esfuerzo particular, la capacidad individual, la constancia para el logro de un propósito, así como otros elementos que coadyuvan en la creación de la riqueza, no son caracteres iguales ni comunes en todos los hombres.

La sustitución de la idea de Patria por la de Humanidad, fundamento del comunismo, es una quimera irrealizable. La agrupación de los hombres en pueblos y naciones, carácter que existe desde los clanes primitivos, es una necesidad biológica. Cada Patria del Mundo tiene caracteres inconfundibles creados por la geografía, la historia, el clima, las tradiciones, y las costumbres y requiere una legislación particular. La idea de Patria es un sentimiento subconscientemente arraigado en el espíritu del hombre; tratar de arrancarlo es obra disociadora que desquicia los principios básicos de la sociedad.

Por último, la emancipación de los trabajadores como consecuencia de la lucha de clases, configura una disolución que traería la división de los hombres en castas contrarias, y con ello, el nacimiento de odios perniciosos.

Hermanos de ideales: Bien hacéis en aglutinaros en torno de una única bandera de redención humana; bien hacéis en proclamar la soberanía de la libertad; bien hacéis en coligaros para atacar al comunismo protervo y sanguinario, aunando vuestros esfuerzos a la vigorosa determinación de las potencias democráticas.

Vuestro esfuerzo no será esteril. Desde el fondo de sus tumbas, millones de víctimas reclaman vindicación; desde las cárceles y lugares de tortura, otros millones imploran vuestra ayuda y la dignidad del hombre, desde su alto sitial, reclama una lucha sin tregua al régimen que pretende anular la personalidad humana. Unidos todos, podemos dar un formidable impacto al comunismo en nuestro medio. Expulsémoslo de nuestras escuelas, liceos, facultades, oficinas y talleres, de todo sitio donde destilla su ponzoña y facilitémosle a los secuaces de Moscú los medios para que vayan a disfrutar al Paraíso de Lenin de las delicias de un régimen de ayecta delación, donde no existe más ley que la del amo, más libertad que la limitación prepotente, ni más sentido de la vida que convertir al hombre en un esclavo miserable.

Actuemos como los auténticos soldados de una causa irrenunciabile, que no dan la espalda a los hechos que conmueven el mundo, sino que enfrentan decididamente los problemas, y contribuyen con su esfuerzo generoso, a consolidar esa nunca concluida epopeya de la libertad, que es la razón suprema y definitiva de la Historia.

KADA ATSIKADO ŽMOGUS AMERIKOJE

Astronomų ir fizikų apskaičiavimai mūsų pasaulis turi apie 3—4 milijonus metų senumo. Gyvybė žemėje pasirodė maždaug prieš 2 milijonus metų. Žmogus sutvertas maždaug prieš 1 milijoną metų. Dr. Garterm John Hopkins, universiteto profesorius, tvirtina atradęs liekanų, kurios rodo, kad jau maždaug prieš 100.000 metų žmogus buvo Amerikoje. Imdamas geologines formacijas, kurios galėjo būti žmogui palankesnės perėiti į Amerikos kontinentą, jis spėja, kad žmonės jau turėjo būti prieš 400.000 metų, kada buvo patogus sąsams ryšys tarp Amerikos ir kitų kontinentų. Ši pažiūra griežtai skiriasi nuo mokslininkų skelbtos prieš 20 metų nuomonės, kad Amerikoje žmogus nėra anksčiau atsiradęs, kaip 1000 metų prieš Kristų.

Jeigu jums kada nors teks būti Vilniuje, mūsų garbingoje sostinėje, ir, besigrožėdami mežo kūriniais, eisite nuo Aušros Vartų Didžiąja gatve katedros link, — prie site šv. Jono bažnyčia. Pažvelkite į priešingą gatvės pusę stovintį namą, prie kurio ties antru aukštu pamatysit iškabą su parašu: "Šiuose namuose 1918 metais, vasario mėn. 16 d. buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė".

Šis nepriklausomybės paskelbimas buvo labai drąsus žingsnis ir atitiko visos lietuvių tautos troškimą. Tačiau, tai buvo tyruose šaukiančio balsas, nes nieko nereikia tautos garbė, jeigu jos neparemia jėga. O tos jėgos tuo metu kaip ir nebuvo, — gi priešų daug. Vokiečiai dar šelmininkavo viduje ir trukdė mums bet kokį organizacinį darbą. Rusai — bolševikai, iš senos caro armijos skeveldrų paskubomis sulipdyta masė, pusiau kariškai aprengrta, alkana, nudrįskusi, komisarų skatinama trūkšmingais šūkiams, — slinko į Lietuvą iš rytų. Berontininkai — avantiūristų būriai — daugiausiai iš vokiečių okupantų ir rusų belaisvių — be jokios kilnesnių tikslų susibūrę, — norėdami tik pasiplėsti, — slinko Lietuvon iš Latvijos.

Ir pagaliau senas ir klastingas mūs priešas — lenkai, kurių vadai daugiausiai buvo sulenkėję Lietuvos dvarininkai, veržėsi iš pietų, norėdami užimti visą Lietuvą ir sudaryti vieną valstybę "nuo marių iki marių".

Tačiau, baigiantis 1918 m., laikinoji Lietuvos vyriausybė jau turėjo šiek tiek laisvesnes rankas, nes vokiečiai matė savo aiškų karo pralaimėjimą. Jie jau tada galvojo, kad jiems bus daug geriau turėti tarpinę mažą valstybę Lietuvą, negu ilgą atvirą sieną su didele valstybe. Todėl jie pradėjo mūsų laikinajai vyriausybei daryti lengvatų. Ir ji, tuo pasinaudodama, lapkričio 23 d. Vilniuje sušaukė specialų posėdį ir paskelbė antrą savo svarbium istorinį dokumentą — pirmąjį įsakymą kariuomenei. Tai buvo trumpas, paprastas įsakymas organizuoti pirmąjį pėstininkų pulką, jam paskiriamai kariuomenės vadai. Vėliau ši diena buvo iškilmingai minima visame krašte, ypač kariuomenėje, kaip mūsų kariuomenės krikštymos. Tai buvo daroma ne kokiam išoriniam mūsų kariuomenės pagerbimui, bet tai buvo visų mūsų kovotojų, žuvusių dėl tėvynės, kraujo aukos pagerbimo ir įprasminimo diena.

Tuometinis ministrų kabinetas, remdamasis tuo įsakymu, pašaukė visus vyrus, galinčius nešoti ginklą, į savanorių pulkus. Sujudo visa Lietuva. Po kraštą pasklido atsilaukimai ir karšti keliaujančių kalbėtojų raginiai rengtis į kovą. Šie kalbėtojai ne vienam priminė senovės Lietuvos šauklus, šaukiančius vyrus gintis nuo priešo.

Pirmiausiai Lietuvos kariuomenės branduolys pradėjo organizotis Vilniuje, senojoje mūsų sostinėje. Kiek vėliau savanorių telkimosi central buvo Kaune, Kėdainiuose, Marijampolėje, Alytuje, Tauragėje ir net Gardine.

Čia reiktų priminti, kad dar 1917 m. caro armijoje tarnavę lietuvių karininkai ir kareiviai mėgino Rusijoje susiorganizuoti ir su ginklu rankoje grįžti į Lietuvą. Buvo jau susiorganizavę keli batalionai, bet jie buvo bolševikų nuginkluoti ir išvaikyti. Jų daugumas grįžo, nors ir be ginklų, Lietuvon ir tuoj stėjo savanoriais į Nepriklausomos Lietuvos pulkus.

Visi žinome, kad laisvės niekas dovana neduoda. Taigi ir Lietuvos laisvė atėjo karo laikais, kurie buvo aplaistyti geriausių Lietuvos sūnų krauju ir nusagstyti baltais mediniais kryžiais. Nežinomo Kareivio kapas Karo Muziejaus sodelyje Kaune simbolizuoja liudijo tautai, kokiomis aukomis buvo iškovota Vasario 16 d. paskelbtoji Lietuvos nepriklausomybė. Ir jeigu šiandien tūkstančiai partizanų žūsta Lietuvos miškuose, garbingai kovodami už Lietuvos laisvę, tai yra taip pat mūsų garbingos kariuomenės nuopelnas. Kaip gražu, kada yra, kas kovoja, aukojasi ir miršta už tėvynės laisvę, bet, neduok Dieve, mums sulaukti tokios dienos, kada nebus kam už tėvynę mirti...

Perdaug reiktų vietos, norint surašyti visus nepriklausomybės kovų žygius. Roikytų prisiminti tik tas

Lietuvos Kariuomenės Diena prisimenant

Ltn. Ant. Miselis

(IŠ PASKAITOS SKAITYTOS BUENOS AIRES LIETUVIAMS)

vietoves, kuriose vyko atskiros stambesnės kautynės. Štai, Kėdainiai — pirmosios kautynės su bolševikais, kur 1919 m. vasario 8 d. ties Taučiūnų km. žuvo Povilas Lukšys — pirmoji auka. Ant Alytaus tilto žuvo kar. Juozapavylčius — pirmoji karininkų auka. Jeznas — pirmosios nepavykusios kautynės, nes rusų kilmės karininkas Četnekinas pervedė savo būrį bolševikams. Dalis kareivių suprato išdavimą ir išbėgiojo, o 18 mūsų vyrų buvo bolševikų žiauriai nukankinti. Kalkūnai, Radviliškis, Šėta, Ukmergė, Panevėžys, Egiaitė, Vilnius, Širvintai, Giedraičiai, Klaipėda — tai vis vietovės, kur mūsų kariuomenės buvo narsiai kovota. Taip ginkluoti mūsų Lietuvos vyrų pulkai turėjo net dvejus metus skersai ir išilgai per savo kraštą žygiuoti, lėpsnojančius priešų kulkosvaidžius pulkti, griausmingas patrankas atakuoti ir tik tokiu būdu stumti rusus, bermontininkus ir lenkus iš savo krašto. Mūsų negausi kariuomenė visose kautynėse turėjo du su puse karto didesnę priešų skaičių su geresniu apsiginklavimu. Ir savo narsumu priešus nugalėjo.

Kada nutilo paskutiniai kautynių šūviai, mūsų pulkai po bendro patikrinimo pasigedo 2527 savo vyrų. Kautynėse žuvo 40 karininkų, 1292 kareiviai ir 67 šauliai. Iš viso 1401. Dingo be žinios 16 karininkų ir 813 kareivių. Iš viso 829. Kautynėse buvo sužeisti 93 karininkai, 2438 kareiviai ir 146 šauliai. Iš viso 2677. Iš jų keliolika daugiau nebeatamė saulės šviesos. 155 su rementais ir lazdomis slankiojo po savo krauju išlaisvintą žemę, nesigalėdami savo aukos. Tokia mažai valstybei kaip Lietuva šie skaičiai yra dideli.

Nuo to laiko, kai neliko priešų mūsų žemėje, Nepriklausomybės paskelbimo aktas įsigalėjo. Po to mūsų šalyje sužydėjo gražus gyvenimas. Mūsų valstybė buvo pripa-

žinta kitų tautų ir priimta į Tautų Sąjungą pilnateisiu nariu. Suklestėjo mokslas ir menas. Išaugo pramonė ir prekyba. Lietuva turėjo savo aukso valiutą, kurios nepajėgė palleisti net pasaulinės krizės. Buvo steigiami universitetai, specialios mokyklos, pravedami nauji geležinkeliai, pentalai, pravesta moderni žemės reforma, kurios nepajėgė padaryti kitį kraštą. Argi šito viso lietuvių tauta būtų pasiekusi, jeigu ji būtų galvojusi apie jos laisvės grėsiantį pavojų, jeigu ji būtų buvusi netikra dėl savo rytojaus? Mūsų kariuomenė ugde lietuvių tautos pasitikėjimą savo jėgomis, ir tas pasitikėjimas padėjo lietuvių tautai beveik iš nieko atkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę ir daryti nuolatinę milžinišką pažangą.

Per 20 metų mūsų kariuomenės eiles perėjo apie ketvirtis milijono vyrų. Jie ten gavo auklėjimą, fizinį užgrūdinimą, išmoko rašyti ir skaityti, pasidarė kultūringesniais. Kareivių auklėjimą bei kultūrinio lygio pakėlimui kariuomenės dalyse buvo suorganizuotas platus bibliotekų tinklas. Buvo išrašomi laikraščiai, žurnalai, rengiamos paskaitos, ekskursijos, kariuomenės radio pusvalandžiai. Kariuomenė parengė tūkstančius galingųjų seserų, feičerių ir kitokio medicinos personalo, kuris tarnavo ne tik kariuomenei, bet ir visai tautai.

Mes gerbėme savo kariuomenę laisvoje Lietuvoje. Mes prisimindavome garbingai už laisvę žuvusius savo Tautos sūnus. Ir ši diena, lapkričio 23-čioji, mums ir dabar yra garbinga, didi ir nepamirštama. Ji yra glaudžiai susijusi su dabartimi, su mūsų kovojančia tauta ir jos kariais, tebededančiais savo kankių ir kraujo aukas tėvynėje ir kituose pasaulio frontuose prieš tą patį Lietuvos ir visos žmonijos priešą.

Moderniškas p. VI. Urbiečio fabrikas Mercedes mieste. Lapkričio 8 d. fabrikas ir fabriko kieme kopytėtė su iškilėmis buvo pašventinti.

ELTOS ŽINIOS

* Grįžusį iš Europos JAV atstovų rūmų narį Kersteną New Yorke prie laivo sutiko atskridę iš Čikagos ALT vykd. komiteto nariai L. Šimutis, Dr. P. Grigaitis ir M. Vaidyla, gen. kons. J. Budrys, inž. A. Rudis, LLK pirmininkas, SLA vadovybė ir visa eilė kitų. ALT vykd. komitetas Kerstenui, jo šeimai ir palydovams suruošė priėmimą, kuriame dalyvavo tik amerikiečiai ir lietuviai. Sutikimui vadavo ALT pirm. L. Šimutis. Kalbas pasakė gen. kons. J. Budrys, SLA pirm. Kalinauskas, E. Acker, jr., LLK pirmininkas V. Sidzikauskas, Dr. P. Grigaitis ir kt. Kitą dieną Kerstenui suruošė priėmimą Lietuvos Europos Tautinio Komiteto pirmininkas W. H. Shepardsonas. Priėmimo dalyvavo aukštieji Lietuvos Europos pareigūnai ir Kerstenas bendradarbiai. ALT vykd. komiteto pirm. L. Šimutis ir sekret. P. Grigaitis su Kerstenu ir jo bendradarbiais turėjo išsamų pasikalbėjimą. Iš New Yorko Kerstenas išvyko į Vašingtoną.

Visa byla atsidėjus ruošinama. Tai bus savos rūšies kaltinamasis aktas Sovietų vyriausybei, pavaiduojąs agresijos prieš Pabaltijo kraštus įvadą, pačią agresiją, faktinąją ir formalią inkorporaciją,

ypač plačiai atskleidžiant lietuvių tautos valios klastojimą tariamais rinkimais į vad. „laudies seimą“, taip pat Sovietų įvykdytos agresijos prieš Lietuvą padarinius. Agresijos preliminarųjų, pačios agresijos ir sutarėjų uždėtų įsipareigojimų laužymo projektą ruošia prof. D. Krivickas, laikotarpio nuo Paletkio „vyriausybės“ sudarymo iki aukščiausios Sovietų tarybos inkorporacinio nutarimo — Lietuvos Laisvės Komitetas, o Sovietų agresijos padarinius Lietuvos valstybei ir lietuvių tautai — J. Talalas. Paruoštieji projektai numatyti lapkričio pradžioje apsvarstyti dar per bendrą posėdį New Yorke.

* Įdomiam darbu naujai projektuojamajam tarnybai Madirde VT Inf. Tarnyba nuo Naujų Metų ieško lietuviškos, mokačio gerai išspaniška, sugebančio rašyti mašinėlė, turinčio gerą dikięją ir politinių — žurnalistinių palinkimų. Interesantai kreiptasi į Inf. Tarnybą, Reutlingen, Lederstr. 94. Ispanų kraštų laikraščiai prašomi šį skelbimą persispaspaudinti.

* Prof. Dr. J. Zubkus mirė spalio 25 d. JAV-bėse. Jis buvo žymus ne tik Lietuvoje, bet ir užsienio mokslininkas, ausų, nosies ir gerklių ligų specialistas. Tremitis jam suaukinto sveikatyje ir mirė pačiame savo amžiaus žydėjime.

A. ir J. Piccard grįžo gyvi iš jūros gelmių

Šių metų rugpjūčio mėnesio gale Italijos spauda paskelbė retą naujieną: Prof. August Piccard, garsusis stratosferos tyrinėtojas, kartu su savo sūnumi, šį kartą grįžo laimingai pasiekęs Viduržemio jūros gelmes. Šis drąsus abiejų Piccardų žygis turi nemažos mokslui reikšmės.

Visų pirma trumpai prisiminkime šį garsųjį profesorių-mokslininką. Augustas Piccard gimė Šveicarijoje maždaug prieš 70 metų. Kuris jį pažįsta, geriau jį išvaizduoja kaip poetą, negu mokslininką. Dėlto prof. Piccard moksle randa tokią pat romantiką, kaip kitą poezijoje. Savo gausioje šeimoje turi tik vieną sūnų Jockues (Jokubą), kuris yra aukštas ir liesas kaip tėvas, tik skiriasi nuo jo tuo, kad yra atviresnio būdo ir drąsesnis su žmonėmis. Išėjęs fizikos mokslus, pasidarė geriausias savo tėvo padėjėjas.

A. Piccard, Bazelyje baigęs fizikos mokslus, 1913 m. paskirtas docentu, o 1920 m. — fizikos profesorium Ziuricho politechnikume. 1922 m. perėjo į laisvąjį Bruselio universitetą. Čia ypatingai atkreipė dėmesį į stratosferą ir nuo 1925 m. gamino aerostatą — oro balioną, kuriuo būtų galima pasiekti į orą. (Pirma balionai pasiekdavo stratosferą tik su tam tikrais aparatais, bet be žmonių). Šiems darbam buvo reikalinga nemaža lėšų. Jo planai susidomėjo Belgijos karalius Leopoldas ir Piccard'o darbus finansškai rėmė. Aerostatas buvo baigtas ir 1933 m. gegužės 27 d. prof. Piccard galėjo pirmą kartą pakilti į stratosferą. Jam ištyrus aukštųjų oro sluoksnių sąlygas, lėktuvų technika galėjo žengti nuostabių šuolių pirmyn. Piccard sugalvojo instrumentus, kurių iki tol nebuvo, tačiau savo nuosavybėje neturi nė vieno patento. Kada per sekančius bandymus pakilo 16.000 metrų nuo žemės paviršiaus į stratosferą, jis įrodė, kad hermetiškai uždarytame aparate žmogus dar gali išsilaikyti toje šaltoje aukštumoje. Šiandien lėktuvai be sunkumų skraido stra-

tosferoje ir lėktuvų bendrovės pelno milijonus, tačiau stratosferos atidengėjui ir jos tyrinėtojų iš to nė cento į kišenę neįkranta.

Užkariavęs oro aukštybes, A. Piccard toliau svajoja apie jūros gelmes. Išrado specialų balioną — narą, su kuriuo galėtų pasinėti į gelmes. Ir šį kartą lėšų teko ieškoti pas svetimuosius: Belgijoje, Prancūzijoje ir galop Italijoje. Italai padėjo gal būt ir dėl to, kad mokslininkas Piccard pirmąjį nusileidimą buvo numatęs padaryti pas juos, netoli garsiosios Capri salos prie Neapolio.

Štai pasinėrimo išpūdžiai, papsakoti jaunojo Piccard vienam Italijos žurnalistui.

„Nusileidimas į jūros dugną pavyko taip gerai, kaip mano tėvas buvo tiksliai apskaičiavęs“, — pasakoja Jacques Piccard. — „Viskas buvo paprasta ir vyko labai greitai. Viduržemio jūroje netoli Capri salos mūsų pagelbinis laivas „Felice“ rado jūros dugną 1.050 metrų gylio. Esant palankioms oro sąlygoms, tėvas tuojau davė įsakymą pradėti pasinėrimą. Į patį narą įlipom tik dviese. „Felice“ igulos vyras, plaukiodami guminėm valteliem apie mūsų narą, užsuko visus sraigtus, ir mes likom viduj hermetiškai atsiktį nuo išorinio pasaulio. Balionas-naras turėjo du apvalius storo stiklo langus. Mus aplinkai uždarius, tuojau išbandėme telefoną, per kurį turėjome palaikyti ryšį su šešiais svarbiausiais bendradarbiais (italais inžinieriais ir technikais), pasiliekančiais jūros paviršiuje. Davėme įsakymą, kad į mūsų baliononaro tuščiąją patalpą prileistų vandens, kad išorinis ir vidujinis vandens spaudimas būtų vienodas. Patalpa „rankovėlė“, kuri talpina 2 kubinius metrus vandens, per 10 minučių buvo pilna. Viršų darbavosi inžinieriai, atidarydami pasinėrimo skyles. Mes buvome naro dugne.

Pagaliau tėvas tarė telefonu: „Allo, allo! Atidarykite vožtuvus! Bematant vanduo įsiveržė į reikiamas tuščias skyles ir mūsų naras pradėjo skęsti. Telefonu girdėjome

aiškius pranešimus: „Allo, allo! Jau vanduo sūkia jūsų naro tiltelį, rai-des, jau apsmė, dar... Ir čia staiga nutilo telefonas. Kontaktas su išoriniu pasauliu absoliutiškai nutrūko.

Smarkiai skendome. Tai rodė tikslūs monometrai. Skendimo greitis buvo 1 metras į sekundę. Vanduo, kurį matėme per naro akis, balkšvai žvilgėjo. Manometras rodė: 100 metrų, 200 m., 300 m. Vanduo iš žydriai tamsios spalvos pradėjo vis labiau ir labiau tamsėti: 400 m. patekome į visišką tamsą. Užsidegėme šviesą. Skendimo greitis vis augo. Numetėme šiek tiek balasto, kad sumažintume skendimo greitį. Stebėjome šiek tiek vandenį, nors vandens stebuklais džiaugtis nebuvo mūsų tikslas. Svarbiausias uždavinys: stebėti ir išmėginti naro atsparumą į besikeičiantį slėgimą. Su kišenine lempute iš arti vieną po kitos pertikrinome mašinerijos dalis, aparatus, mechanizmą. Visas veikė puikiai. Iš išorės į naro vidų nebuvo patekęs nė vienas drėgmės lašas. O tas buvo mums labai svarbu!

800 metrų gelmėje vėl numetėm kiek balasto ir apsidairėm per stiklus. Degėm ir gėsimom naro švyturius. Už kelių akimirksnių, vis beskėstant, tamsoje pasirodė nelauktas vaizdas. Kaip naktį ant žemės sumirga danguje žvaigždės, taip čia begalybė fosforinių žuvelių žibėjo aplink mūsų narą toje povandeninėje skystoje naktyje. Būtų buvę nepaprastai gražu stebėti šį vaizdą, bet neturėjome laiko.

Mes jau pasiekėme 1.000 metrų. Nežinojom, koks bus dugnas: uolos, smėlis ar dumblas. Iš naujo uždėgėme švyturius ir prožektorius. Pamačiau iš apačios į mus kylančią gelsvą dėmę. Tėte, dugnas! — sušukau. Jis, laukdamas atsitrengimo, greitai patarė: — Laikytis stipriai! Bet susitrengimo nebuvo. Nutūpėme, kaip ant garstyčių kosės, kuri sklaidėsi į šalį nuo mūsų naro svorio.

Nieko nebematėme. Iš anksto buvome nutarę dugne pasilikti kuo trumpesnį laiką. Iš naujo patikrinome kiekvieną mūsų mažo paskenudisio pasaulio instrumentą.

Džiaugėmės. Viskas vyko nuostabiai gerai. Paskui tam tikrais prietaisais atsipalaidavome nuo likusio balasto, kad galėtume iškilti.

Nepastebėję jokio naro judesio, atsipalaidavome iš geltonosios dugno kosės. Greitai kilome. Iš tamos vanduo skaidrėjo ir pagaliau išvydome pilną saulės atšvaitę. Bandymas buvo laimingai baigtas.

Taip paprastai papasakojo savo nusileidimą jaunas mokslininko Piccard sūnus.

— Kada sekantį kartą leisitės?

— Viskas priklausys nuo oro sąlygų, nes vėjų išjudintoj jūroj nevyktu. Visų pirma reikia išfirtį prietaisų užregistravimus, patikrinti mechanizmą. O tada vėl į dugną tarp Capri ir Ponzo salų, kur yra 3.000 metrų gylys; o vėliau į 4.000 metrų gelmes...

Laimingai grįžusiems mokslininkams italai iškėlė didelį balių: senasis Piccard net užmiršęs iš to džiaugsmo, kad yra vegetaras ir blaivininkas, valgė mėsos ir gėrė vyno. O visi Neapolio ir apylinkių gyventojai domėjosi žygiu ir džiaugėsi, lyg būtų jų pačių nuopelnais pasiektas laimėjimas.

Taip paprastai, patvariai ir nesireklamuodami dirba žmonijos gerovei bei mokslo pažangai mokslininkai August ir Jacques Piccard, nežiūrėdami savo asmeniškios naudos.

V. Tautvydas.

Šviesesniosios knygos parastėj

A. TYRUOLIS

Lietuvių literatūrinis gyvenimas paskutiniu metu vėl žymiai pagyvėjo. Kad ir nelengvos ir nelinksmos gyvenimo sąlygos svetimuose kraštuose, toli nuo mielios tėvynės, mūsų rašytojai ir leidėjai betgi uoliai eina meninio žodžio tarnybą. Telsybė, nemaža seniau išleistų knygų persispausdinama, bet ir nauja knyga, dargi viena po kitos, pasirodo kad ir svetimoj pampangėj.

Tačiau tiek išviršine, tiek išvidine forma ta naujoji mūsų grožinės literatūros knyga yra labai nevienodo lygio. Išvidine forma čia vadiname veikalą idėjų, jo pasaulėžiūrinių pusių. Ir štai toji idėja jau nevienoj naujoje lietuviškoj knygoj nukrypsta nuo šviesaus tradicinio kelio.

Jeigu tai daroma naujūmų ieškojimo vardu, kodėl tai negalėtų ribotis išviršine forma. Juk, kaip Ernest Hello sako, žmogus tai stilius. Ir juo bus naujesnis ir originalesnis stilius, juo aukščiau bus iškilęs pats veikalas į menines aukštybes.

Tačiau ne vienas mūsų rašytojų dabar daro atvirksčiai: „naujos Amerikos“ ieško idėjinę veikalą plotmėj, užmiršdami, kad ta pati žmogiškoji siela, prabylanti iš Homero, Dantės ar Šekspyro veikalų, rungliai tik su įvairiom gyvenimo aplinkybėm laike ir erdvėj. Esmėj ji nepakito ir negali pakisti. Jos amžinas troškimas — veržtis pirmyn, aukštyn, į Absolutą.

Todėl betkoks mūsų rašytojų bandymas siūlyti grįžti „į primykštę“ padėtį ar naujų kelių beleškant, tempimas „į primityvią“, žmogų doriškai žeminančią padėtį, yra niekų darbas. Jei nebus pakopta aukščiau nuo dabartinio pjedestalo, skaitytojui nieku nebus pasitarinama. Klekvienas rašytojo nusirūpimas nuo idealistinio ir šviesaus nusitelkimo bus skaitytojo žudymas.

Mielai pastebėti mūsų šių dienų grožinėj literatūroj ir šviesesnių reiškinij. Tai mūsų literatūros renesanso, atgimimo ženklai. Nors jie ir nespindi ypatingu išviršiniu grožiu ar ypatingu stiliaus puoselėjimu, bet, pagal lietuvišką priežodį, ir pelenuos aukšą pažinsi.

To renesanso atstovai, sunkioj gyvenimo kovojo, kelia šviesesnio žmogaus idealą, rodo jį ir sunkiausioj būsenoj išeinantį laimėtoju į gerį, grožį ir tiesą.

Bet ir dar vieno dalyko jie neužmiršta, būtent atsakingumo prieš mūsų jaunąją kartą, kuriai tiek daug pavojų gresia svetimuose kraštuose. To jaunimo papiktinimas bū-

ty didžiausias nusikaltimas mūsų tautai, mūsų būsimai tėvynei. Neveltui prancūzų rašytojas Paul Bourget buvo nurodęs, kad rašytojas atsakingas už skaitytojo nustatymą. Deja, ne vienas mūsų rašytojų ši pedagoginį, auklėjamąjį savo raštų tikslą užmiršta. Jie užmiršta, kad grožis turi tarnauti gėriui ir tiesai ir kad nėra grožio be tikslo — nėra „meno menui“!

Iš kelių šviesesnių paskutiniojo meto mūsų grožinės literatūros knygų man labiausiai kriti į akis Nelės Mazalaitės „Gintariniai Vartai“. Neveltui tai pernai išleistajai knygai šiemet paskirta premija; joj iš tiesų yra to vadinamo žmogaus kilnumu, vyduonišku žmoniškumu siekimo.

Naujos formos novelėse, daugiau panašiose į lagerloefiškas legendas, Mazalaitė ypač daug dėmesio kreipia į klystančio, nupuolančio žmogaus šviesėjimą. Bet kai vokiečių poetas Goethe teigė, kad „geras žmogus“ kartais paklydęs, pats savaime susiras gerą kelią, Mazalaitė jau daugiau tiki aukštesniosios galios (malonės) veikimu.

Bet ir kas dar svarbu, kad rašytoja ne į tolimąjį legendinę praeitį leidžiasi, bet, būdama nuosaiki realistė, rodo mums šių dienų žmogų, bėgantį nuo karo baismų, nuo jo kaip žmogaus vertės išniekinimo, vargantį tremtyj ir panašiai. Ir ji randa, kad „nieko nėra brangesnio žemėj kaip žmogus“ („Trys obuoliai“). O gražiausia jo savybė čia žemėj — meilė, kuri betgi tiek kartų išdavinėjama, kuri atperkama atgaila. Bet „niekas taip nepažino ir neįvertino meilės kaip tas, kuris buvo išdavęs ją ir kentėjęs“, sako rašytoja „Apaštalo gaidij“.

Neperseniai išėjusieji Česlovo Grincevičiaus „Vidurnakčio Vargonai“ (abi knygos išleistos Lietuviškos Knygos Klubo Čikagoj, 2334 S. Oakley Ave.) tapgi sugėda šviesesnę giesmę mūsų knygų naujienose. Klek imantresnės formos apsakymėliuose, irgi artėjančiuose į legendą, Grincevičius net aiškiau parodo, kad menas nėra kokia religija žmogui, kad tai tik priemonė į tikslą — į Amžinąjį Grožį. Dėl to rašytojų lieka šalta daug žadėjusi Ifigenijos uola, tas graikų meno mitas. Kauno Benediktinų bažnyčios vartų angelėliai Naujųjų Metų naktį randa, kad žmonių sielvarto nei gamta, nei menas, nei muzika dar negali išspręsti, kad čia žmogui reiki kitokių vaistų (malonės) ir kitokio Gydytojo-Dievo-žmogaus tarpininkavimo.

Šių metų lapkričio mėn. 8 d. mirus Cordobos lietuvių kolonijos nariui

A. A. JURGIUI MOGYLAI,

jo liūdinčiai šeimai ir giminėms reiškiamu nuoširdžią užuojautą.

S. L. A. Šeštasis Cordobos Sk.

Vyrui ir tėvui

JURGIUI MOGILAI mirus,

skausmo valandoje gilią užuojautą reiškiamu p. Karolinai Šlapelytei Mogilieni, sūnams Vytautui ir Antanui, dūkroms Paulinai Urbietienei ir Bronislavai de Sornovich.

M. ir V. Bendinskai

P. Paulinai Urbietienei,

palaidojusiai savo tėvą **JURGI MOGIŁĄ,** gilią užuojautą reiškia

Jonas Čekanauskas su šeima

P. Paulinai Urbietienei, netekusiai savo brangaus tėvelio

JURGIO MOGIŁOS,

nuoširdžiai užjaučiame

Emilija Čekanauskienė ir dukterys

A. A. JURGIUI MOGILAI mirus,

jo dūkrui p. Paulinai Urbietienei reiškiamu gilią užuojautą

Juozas Kučinskas su šeima

Netekusią savo mylimo tėvelio

A. A. JURGIO MOGIŁOS,

jo dūkrą p. Pauliną Urbietienę giliai užjaučia

A. ir J. Sudniai

P. p. Pauliną ir Vladą Urbiečius, palaidojusius savo tėvą ir uošvį

a. a. **JURGI MOGIŁĄ,**

nuoširdžiai užjaučia

Julius Petronis

* Lenkų egzil. vyriausybės prezidentas A. Zaleski, atsakydamas į VLIKO vardu pasiųstą užuojautą dėl suėmimo lenkų kardinolo primo Wyszynskio ir sąžinės laisvės varžymų Lenkijoje, VLIKO pirmininkui M. Krupavičiui atsistatė padėkos pranešime, be kita ko, pažymi: „Esu tikras, kad mano tautiečiai su giliu susijaudinimu priims VLIKO užuojautą dėl nelaimių, ištikusių Lenkiją, o ypač bus dėkingi už jo pareiktą protestą prieš Bažnyčios persekiojimą, kurio auka tapo Lenkijos kardinolas primas. Šie mums tokios artimos lietuvių tautos solidarumo pareiškimai mus giliai jaudina“. Savo padėką prezid. Zaleskis baigia širdingiausia linkėjimais, kad Lietuva vėl atgautų savo laisvę ir gyventų nepriklausomai ir laimingai.

PARODĖ „SKRAIDANČIAS LĖKSTES“

Jau kelis kartus spaudą pasiekė, kad ir šykščios, žinios apie Malto- no aviacijos dirbtuvėse labai slapta gaminamą visiškai naujo tipo lėktuvą tuščiaavidurio cilindro formos, kuris varomas aplink besisukančią rato. Klek žinoma, jį buvo parodytas grupei amerikiečių karinių specialistų. 25 specialistų tarpe buvė visų JAV aeronautikos šakų specialistai. Jiems vadovavo oro pajėgų tyrimų bei išvystymų dalies viršininkas gen. D. L. Putt.

Šitas naujo tipo lėktuvas skrisiaš iki 1.500 mylių per valandą. Projektas žinomas I vardu. Apie jį per specialų pasiuntinį jau anksčiau painformuoti britai. Klek žinia, ir britai ir amerikiečiai statą kažką panašaus, bet ne taip.

Kalbamoji karių delegacija taip pat susipažino su Kanados vairojamomis raketomis ir radaro gamybos darbai Mount Denis.

Garsiąją „skraidančių lėkščių“ paslaptį jau galima laikyti paaiskėjusia. Šiandien jau ne tik nesiginama, kad kažkas naujo gaminama, bet ir pranešama, kad vyksta pasitarimai tarp atskirų valstybių technikaš „skraidančių lėkščių“ gamybos klausimais.

* Tremtyje esančių Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos vardu per Amerikos Balso siųstuvą iš Europos į Lietuvą kalbą pasakė S. Miglinas, LLKS atstovas VLIKe. Savo kalboj nurodė organizuotos lietuvių visuomenės veiklą ir Laisvės Kovotojų įnašą į krašto laisvinimą.

KULTŪRINĖ KRONIKA

* Jurgio Blekaičio eilėraščių knyga „Vardai dienos ir vandenims“ jau atiduota spaudai. Tikimasi, kad greit pasirodys knygų rinkoje. Leidžia Terros leidykla.

* Gabijos leidykla išleido „Knygos Bičiulį“, kuriuo supažindinama su išleistais leidiniais ir duoda žinių apie knygas, kurios pramatomos išleisti artimiausioje ateityje.

* „Tremties“ leidykla Vokietijoje išleidičia K. Barėno novelių rinkinį ir po jos R. Spalio „Gatvės berniuko nuotykių“ 2-ją trilgijos dalį, pavadintą „Ant ribos“.

* Herderio enciklopedijos antrame tome, kuris ką tik pasirodė, prof. Ivinskis ir prof. Maccina li-tuanistiniais klausimais yra prirašė 233 eilutes. Čia randame vysk. Būčį, prel. Česnį, S. Daukantą, M. Daukšą, Dovydaitį ir kt. Jau paruosios raidės E. ir G. Ten susidaro apie pora dešimtų lietuviškų straipsnių. Herderio redakcija lietuviams yra parodžiusi ypatingą dėmesį. Kai tuo tarpu naujo Brockhauso enciklopedijoj iki šiol tėra įdėta straipsnelis tik apie Basanavičių.

* Juozas Budzeika parašė knygėle „Marijos apsireiškimai Šiluvoje“. Išleista Marianopolje, spaudė Immaculata spaustuovė. Leidinys turi 46 psl.

* Dr. V. Literiskis, gyv. Vokietijoje, pakviestas sudarguoti ir galutinai paruošti spaudai naują leidinį „Lietuvos krikščioniškoji demokratija“. Jame, numatoma, nemažą dalį užims M. Krupavičiaus atsiminimai.

SEKMADIENIO RIMČIAI

Tikroji žmogaus didybė

Iš jaunystės žmogus trokšta būti dideliu; nori, kad jo vardas skambėtų žmonių lūpose, kad kitų stebėtųsi jo nuveiktais darbais. Tas didybės jausmas lydi žmogų toli, kol žmogus užmerkia savo akis.

Nedidelis yra mėnas iškilti su savo darbais per kitų lavonus. Tokių žmonių buvo ir yra labai daug. Jų rankos suterštos krauju ir žmonių ašaromis. Kasdieninis gyvenimas su visais savo niuansais iškelia daug pavyzdžių.

Vienas tapo „dideliu“ žmogumi dėl to, kad apiplėšė didelį banką ir išnešė milijonines sumas pinigų. Apie jo darbus, tiesa, rašė beveik visa spauda. Kito vardas nuskambėjo per visą pasaulį dėl to, kad gudriai mokėjo suardyti savo šeimos židinį ir „apsivesti“ garsią kino žvaigždę.

Nepasaulėžiūriniai, o kartais ir pasaulėžiūriniai laikraščiai randa malonumo paskelbti pasauliui tokius „didvyrius“, kartais net stipriai pabrėždami „didvyrių“ nuopelnus.

Nuostabu, kad žmogus gal niekada tiek nebuvo nuvertintas, kiek šiais laikais. Net kartais ir galvojančiam žmogui dinktelėti mintis, kad gal ir iš tikrųjų tokie žmonės yra mūsų laikų tikrieji didvyriai.

Jeigu iš kapų prisikeltų tikrieji didvyriai ir paskaitytų spaudą, manyčiau, kad tikrai prašytų visuomenės pakeisti jų vardus — nevadinti jų didvyriais. Tačiau, argi jau didvyrių vardas išnyko? Manyčiau, ne! Tikrųjų didvyrių daug yra pasaulyje.

„Kai aš Jėzaus akimis pažvelgiau į pasaulį, aš pamaciau tiek daug gėrio, tiek daug gėrio — rašo garsusis Italijos kalbėtojas Lombardi S. J. — Taip kaip tas, kuris stebi jūrą, mato tik drumzliną judančią masę, bet jei jis galėtų pažvelgti į jos gelmes, kiek daug stebėtinų dalykų jis ten atrastų...“

Aš esu sutikęs puikių slaptų ir ramių sielų, ir kokių nuostabių jų yra. Sakysime, tokių kurios praleidžia savo žemišką kelionę ligoninėse. Kiek daug ten kentėjimų ir kiek daug džiaugsmo. Čia jie patiria jų gyvenimui skirtų skausmų kietumą; tuoj pat jų širdys nori sukilti ir sušukti: — Kodėl Viešpatie? — Paskui jie prima kančią; ir jie nudžiunga. Nukryžiuotasis savo kūno žaizdas išpaudžia jų kū-

nams ir štai jie yra Jėzaus kentėjimų pradžėjai. Aš esu tokių aptikęs — tęsia toliau — ir jie su vidinio grožio nuskaidrintu veidu man kalbėjo: — Sielų išganymui, pasaulio išgelbėjimui mes aukojame vargingą mūsų gyvenimą ir mūsų mirimą.

Vėl, kiek yra šeimų motinų, puikių žmonių, kurios pilnai pasišventusios savo vyrams ir vaikams. Jos yra taikios ir paprastos savo aukos gyvenime. Savo dorybių jos visai nežino, bet Dievo akyse jos yra tokios ištikimos ir tokios geros...

Buves Lietuvos karys Pilypas Vaitkevičius ir buv. savanoris Juozas Kanapinskas prie vainiko, kurį Vėlinių išvakarėse padėjo prie liet. kryžiaus Aušros Vartų par. sodely žuvusių partizanų atminimui.

Aš pažinau puikių jaunuolių. Jų širdys beveik plyšo nuo vidinės kančios. Kai jie išėjo į gyvenimą, jie rado jį suterštą piktybės ir krauju; bet jie pasiliko giedri ir tvirti. Jie nepalaidojo savo vilties rasti pasaulyje gėrį ir meilę?

Aš mačiau tarnautojų, kurie dabar po karo, kuriame žuvo tiek

daug galiūnų ir išnyko daug vertybių, suprato, kad žmogiškoji darbo bendruomenė kviečia visus į brolybę. Ir jie garbingai siekia teisingumo ir visų klasių bendradarbiavimo.

Aš būčiau neteisis, jei panašiai nepasakytiau ir apie darbininkus: kiek daug tarp jų yra gerų žmonių; tiesa, jie yra neapykantos šauksmų nuvarginti, bet jie supranta, kad žemėje yra įvairių uždavinių ir kad niekas žmogaus negali pažeminti, jeigu jis į visus uždavinius žiūri Dievo vaikų vertės požiūriu.

Tikroji žmogaus didybė glūdi gerame pareigų atlikime. Nevadintume dvasios herojais, jeigu bent kuris šventasis nebūtų atlikęs savo pareigų. Lygiai kaip nevadintume didvyriu ir to, kuris nors ir didžiausius darbus nuveiktų tėvynės labui, bet užmiršų savo šeimą, savo žmoną ar vyrą, savo vaikučius. Kaip žmogaus organizme yra harmonija, taip lygiai ir jo veiksmuose turi žydėti darnumas. Žmogus darnus visuose savo veiksmuose yra tikrasis mūsų laikų didvyris ir didelis žmogus. Gražiai išsireiškė Herder: „Narsus tas, kuris nukauna liūtą, narsus, kuris pasaulį užkariauja, bet narsesnis, kuris nuveikia pats save“, ypatingai, kai to reikalauja jo tikrosios pareigos. A. Kleiva, MIC.

VAIKAI IR ATLETIKA

Augantis vaikas labiausiai reikalauja trijų dalykų: maisto, miego ir judėjimo. Tėvai nemažai rūpinasi pirmais dviem dalykais, bet dažnai padaro klaidų dėl trečiojo. Visų pirma reikia žiūrėti, kad vaikai savo žaidimuose rungtyniautų maždaug su sau lygiais, kad nebūtų perdidelis įsitempimas jų dar pilnai neišvysčiusiam organizmui. Reikia saugoti, kad vaikas nepervargtų, kas paprastai pasireiškia jo susierzinimu, o jei pavargimas chroniškas, gali atsirasti ir nemiga, nevirškinimas, galvos skausmai. Ilgas pavargimas pas vaiką paprastai atsiranda dėl nepakankamo maisto, neužtenkamo miego, dėl persimankštinto, emocinių nesekmių ar įtempimo. Kartais keli, ar net visi šie veiksniai, gali pasireikšti kartu. Pastebėjus tas negeroves pirmas dalykas — šalinti jų priežastis ir balansuoti jo maistą, poilsį ir jo fizinį užsiėmimą, įvedant dažnesnes poilsio pertraukas.

Taipgi negalima vaiko programos perdaug pertempti, nepalikant laiko jam pačiam. Įterpimas į jo programą pasakų sekimo, davimas laiko jam žaismę kurti svajonių pasaulį — labai naudingas. Nežeral vaiko dėmesį perdaug koncentruoti į kurį vieną sportą — tas gali išvystyti vienus muskulus kitų sąskaiton.

EUROPOS LIETUVIŲ FRONTO SUVAŽIAVIMAS

Tuebingene, Vokietijoje, rugsėjo 5—6 d. d. įvyko Europos Lietuvių Fronto Bičiulių konferencija. Joje dalyvavo 23 iš Vokietijos, 3 iš Italijos, 3 iš Prancūzijos, 1 iš Švedijos ir taip pat iš Amerikos bičiulių atstovas prof. J. Brazaitis.

Pirmąją suvažiavimo dieną jaukiai tautiškai papuoštoje salėje buvo išklaustyti ir apsvarstyti trys pranešimai — referatai: J. Brazaičio apie Lietuvos laisvinimo ir Lietuvos išlaikymo reikalus, A. Maceinos apie tremties rezistencinę prasmę, K. Čeginsko apie vidaus suorganizavimą židiniais; antrąją dieną — J. Griniaus apie veikimą per tarptautines organizacijas ir sąjūdžius ir L. Prapuolenio apie laisvinimo vadovybę ir jos veiklą. Dviejų dienų diskusijose pareikštos nuomonės buvo subendrintos išvadose — rezoliucijose.

Rezoliucijose raginama lietuviams labiau veikti per tarptautines organizacijas ir sąjūdžius, ypač savo bičiulius ragina dėtis pirmoj eilėj Lietuvos Federalistų Sąjungą ir per ją reiškiantis palaikyti tinkamai suprastą vieningos Europos mintį. Lietuvos išlaikymo reikalu rezoliucija ragina veikti lietuviškąją visuomenę, o pirmiausiai vadovaujančias institucijas imtis atkaklios rezistencijos prieš žlugdančią emigracijos dvasią; sąmoninti mūsų tremtinius, kad jie, būdami lojalūs juos priglaudusiam kraštui, sykiu visur ir visuomet išliktų liudytojais bei šaukliais, skelbdami nepaneigiamą teisę į savo tėvynę; veikti jaunimą, kad jis, pasisavindamas Vakarų laimėjimus, išlaikytų gimtąją kalbą, meilę Lietuvos praeičiai, ištikimybę tiems, kurie dabar Lietuvoje veda žūtbūtinę kovą, o taip pat tikėjimą Lietuvos ateitimi ir pasiryžimą čia išugdytas jėgas skirti tėvynei, net jeigu tremtis ir ilgai užtruktų.

Nutarta taip pat pasveikinti kovojančius Lietuvius tėvynėje, ALTą, daug pasidaravusį Kersteno rezoliucijai praversti kongrese, kongreso narį Kersteną, pravedusį savo rezoliuciją, arkiv. metrop. J. Skvirėcką, švenčiantį 80 metų sukaktį ir Vok. Lietuvių Bendruomenę.

Į Europos Lietuvių Fronto Bičiulių vadovybę buvo išrinkti: pirm. prof. Z. Ivinskis, vicepirm. dr. Z. Brinkis, inž. J. Pajaujis ir L. Prapuolenis, sekr. D. Bielskus, inž. P. Narutis ir V. Natkevičius. Į kultūros komisiją išrinkti: prof. J. Grinius, kun. B. Liubinas, prof. A. Maceina, J. Medušauskas, kun. dr. Paškevičius, atskiriams kraštams dar kooptuoti kun. D. Kenstavičius (Italijai), J. Norkaitis (Prancūzijai) ir J. Lingis (Švedijai).

Kraštui sveikinimus perdavė J. Brazaitis per Amerikos Balsą Münchene rugsėjo 13 d., o dar prieš tai, rugsėjo 11 d., per Am. Balsą buvo perduotas pasikalbėjimas su J. Brazaičiu apie Lietuvos Frontą ir įvykusią konferenciją.

Gausios konferencijos diskusijos buvo rimtos ir pozityvios. Draugiškumo nuotaiką didino bendri pietūs ir bendros vakarienės. Baigdamas suvažiavimą Europos LF bičiulių pirm. Z. Ivinskis iškėlė J. Brazaičiui knygą, kurią buvo pasirašę visi suvažiavimo dalyviai, primindami, kad jam šiemet sukanka 50 metų.

* Amerikos Lietuvių Taryba lapkričio 27—28 dienomis Čikagoje šaukia visuotinį Amerikos lietuvių kongresą. Tuo reikalu ALT vadovybė paskelbė į Amerikos lietuvių atsišaukimą, kviesdama visas lietuviškasias organizacijas jame dalyvauti ir nedelsiant išrinkti į kongresą savo atstovus. Kongresas svarstys visą eilę lietuviams svarbių klausimų ir aptars Lietuvos laisvinimo bylą. Kongreso svarbiausias tikslas — pareikšti nepalaužiamą organizuotos patriotinės lietuvių visuomenės nusistatymą visomis išgalėmis siekti, kad lietuvių tauta būtų išgelbėta nuo sunaikinimo; apsvarstyti planus, kokių reikėtų imtis tolimesnių žygių JAV vyriausybės ir visuomenės prieš Lietuvos pavergėjus; sutelkti daugiau lėšų Lietuvos laisvės kovai paremti.

Į kongresą pakviesta visa eilė JAV vyriausybės narių ir žymių politikų. Kongresas ta proga nori pareikšti nuoširdžiausią lietuvių padėką JAV prezidentui Eisenhoweriui, valstybės sekretoriui Dulles ir visai vyriausybei, taip pat JAV kongresui už tokį aktyvų Lietuvos laisvės bylos rėmimą. Kongresu gyvą susidomėjimą rodo ne tik JAV lietuvių visuomenė, bet ir lietuviai tremtiniai visuose kituose kraštuose.

* Antrojo Europos Kongreso Haagoje metu buvo susirinkęs posėdžių Europos Federalistų Sąjungos centro komitetas. Lietuvių Federalistų Sąjungai juose atstovavo E. Turauskas.

* Lapkričio 8—10 d. Argentinos vyskupai Buenos Aires arkivyskupijos namuose turėjo pirmąją savo konferenciją. Šv. Tėvo delegatų šiai vyskupų konferencijai buvo paskirtas Bs. Aires kardinolas L. Copello, kuris konferencijai ir vadovavo. Konferencijos pabaigoje kardinolas padarė oficialų vizitą Argentinos prezidentui Gen. J. Peroniui prezidentūroje.

KOMUNIZMO PAGRINDAI

J. VENCKUS S. J.

4) Leonas XIII "Diuturnum", 1881 m. birželio 28 d. Visa enciklika yra pašvęsta autoriteto arba valdžios kilmei. 25 skyr. kalba apie komunizmą, socializmą ir nihilizmą, nuo kurių tiek nelaimių atėjo visuomenei.

5) Leonas XIII: "Rerum Novarum", 1891 m. gegužės 15 d., šita enciklika turėjo nepaprastos reikšmės, nes popiežius pozityviai prieš marksizmą išdėsto Bažnyčios socialinę doktriną. 3 skyr. popiežius smerkia, kad socialistai kiršina darbininkus ir ugdo juose neapykantą, kad nori panaikinti nuosavybę, kad visi turiai turi pereiti į kolektyvą ir kad tuo jie mano visus vargus pašalinti iš pasaulio. Iš šitų žodžių mes matome, kad popiežius čia vadina socialistais ir komunistus.

6) Pius XI: "Quadragesimo Anno", 1931 m. gegužės 15 d. Enciklika riša visus svarbiausius ekonominius, socialinius ir religinius darbo klausimus, pataisydama ir atmesdama komunizmo doktriną.

7) Pius XI: „Divini Redemptoris“ 1937 m. kovo 1 d. (Acta Apostolicae

Sedis“ (1937) 29 psl. 65—106. Šitoje enciklikoje jau tiesiai kalbama apie Sovietų Sąjungą. Labai gražiai yra išdėstyta Marksizmo sistema (9). Smerkia komunizmą, kad jis atima žmogaus laisvę, kuri yra pagrindas visam žmogaus dvasiniam gyvenimui (10). Prikia komunizmui, kad veda klatingą ir šėtonišką propagandą visame pasaulyje. Tokios propagandos dar nėra buvę pasaulyje. Komunizmas neša nuodus, „kuriais vis labiau ir labiau nuodija žmonių mintis ir širdis“ (17). Smerkia komunistų žiaurumus, kurie pasitaikė ne tik revoliucijos laikais, bet kurie yra kaip neatskiriama komunizmo sistemos dalis. (21). Popiežius vadina komunizmą „Perversia“ (57). Komunizmą stačiai vadina „ateistišku“.

8) Pius XII išleido per Suprema Sacra Congregatio 1949 m. liepos 1 d. dekretą, kuris yra ypatingas kovoje prieš komunizmą. Popiežiai jau per šimtą metų, nuo pat marksizmo pasirodymo, nenuilstamai marksizmą smerkė ir smerkia, nes jame matė didelį pavojų žmonijai, ne tik pačiai Bažnyčiai, bet ir valsty-

bėms, bet žmonės nekreipė pakankamai dėmesio. Jeigu būtume popiežių klausę, kiek būtume išvengę visokių nelaimių: tiek milijonų žmonių gyvybių beprasmiško sunaikinimo, tiek sieloms padaryto dvasinio nuostolio, tiek daug tautų sunaikintos laisvės ir nepriklausomybės. Popiežiai daug giliau matė ir daug geriau pramatė ateitį, negu valstybių valdžios, politikai ir diplomatai. Popiežių dokumentai jau taip ilgai ir visokiom progom smerkė komunizmą: jų mokslą, jų žiaurumus, jų perversiją, jų metodus, bet ši kartą popiežius uždėda bausmę visiems katalikams, kurie įsirašys į komunistų partiją, kurie palaikys bet koki būdu komunistų veikimą. Dekretas turi keturis klausimus, į kuriuos atsakoma:

1) Ar galima prisidėti prie komunistų partijos, įsirašant į ją nariu ar kitu būdu jai padėti?

2) Ar galima spausdinti, platinti ir skaityti jų knygas, žurnalus, laikraščius ir lapelius, kurie komunistų mokslą skelbia, ir į juos rašyti?

3) Ar tikintieji, kurie sąmoningai nusikalsta darbais, išminėtais 1 ir 2 numeruose, gali būti prileidžiami prie sakramentų?

4) Ar tikintieji, kurie išpažįsta komunistų materialistinį ir prieškrikščionišką mokslą, ypatingai jį gindami ir platindami, tuo pačiu (ipso facto), turi būti laikomi atpuolę nuo katalikų tikėjimo (apostatae a fide catholica) ir tuo būdu įpuolę į ekskomuniką, kuri yra ypatingu būdu Šventam Sostui rezervuota (excommunicationem seciali modo Sedi Aostolicae reservatam). Kongregacija duoda atsakymą papunkčiais:

Prie (1) neigiamai, reiškia negalima, neleistina į komunistų partiją įsirašyti ir jai bet kaip padėti. Prideda paaiškinimą: „Negalima, nes komunizmas yra materialistiškas ir prieškrikščioniškas; kadangi komunistų vadai, nors kartais žodžiais ir pasisako, kad tikėjimui nesipriešina, bet iš tikrųjų, ar tai mokslu ar veiksmu, pasirodė Dievo, tikrojo tikėjimo ir Kristaus Bažnyčios priešai“.

Prie (2) neigiamai, nes patys Bažnyčios Kanonai tai draudžia (Kanonas 1399). Reiškia, negalima komunistiškų knygų, žurnalų, laikraščių ir visokių platinamų lapelių nei spausdinti, nei platinti, nei skaityti. Išeina, kad komunistų raštai yra prilyginami heretikų raštams.

Vaiku vasaros atostogoms artėjant

Gerb. Marijos ir Kazimiero Stankūnų padovanotoje Villa del Dique vasarvietėje ant Calamuchita ežero kranto, Kordobos kalnuose, vyksta pilnu tempu pasiruošimai lietuvių vaikų vasaros atostogoms. Jau baigiama įrengti jauki lietuviška koplyčia prie didžiojo atostogų namo. Šiomis dienomis iš Avellanedos buvo pasiųstas gražus šv. Kazimiero, Lietuvos jaunimo Globėjo, altorius su kitais koplyčios reikmenimis. Pasirengimams paspartinti, iš Avellanedos nuvyko „Laiko“ atstovas Pijus Gudelevičius ir žinoma Aušros Vartų Lietuvių Parapijos geradarė Rozalija Kazeliūnienė.

IDEALIOS VAIKŲ

ATOSTOGOS

Graži kalnų gamta ir didelis 60 kvadratinų kilometrų ežeras yra ideali vieta vaikų atostogoms. Sausas klimatas labai gerai veikia plaučius, vėsios kalnų naktys teikia sveiką raminantį poilsį. Kasdieninės iškylos ir vandens sportas stiprina kūną, užgrūdina ir suartina su gamta, nuo kurios mūsų gyvenimas didmiesčiuose yra gerokai atitrūkęs. Valtimis per ežerą grei-

tai ir patogiai galima pasiekti tolimas apylinkes ir pušynus, kurių netrūksta ežero pakrantėse. Kasdieninės trumpos, bet įdomios ir vaikų atostogoms pritaikintos lietuvių kalbos, istorijos, higienos ir gero elgesio pamokos padeda vaikams stiprėti dvasia ir kūnu ir išmoko gerbti savo tėvus. Vyriausiu atostogų vedėju yra numatomas kun. Dr. Antanas Kleiva MIC, kuriam talkininkauti yra pakviesti keletas buv. lietuvių mokytojų.

SĄLYGOS

Dėl sąlygų reikia kreiptis tiesiog žodžiu ar raštu į Aušros Vartų Lietuvių Parapiją (Mendoza 2280, Avellaneda, T. E. 20-9027). Jau užsiregistravo žymus vaikų skaičius iš Gran Buenos Aires, Berisso, Rosario ir Kordobos. Kelionė iš Buenos Aires į Villa del Dique ir atgal kainuoja apie \$ 150.— Pragyvenimas dienai (maistas, apskalbimas, švara) vienam vaikui apskaičiuojama išeis apie \$ 11.— Pirmoji grupė iš Buenos Aires išvyks pirmosiomis sausio mėn. dienomis. Sausis numatomas skirti berniukams, vasaris mergaitėms, o kovas — tėvams.

Lietuviai visame pasauly

AUSTRIJA

* Ats. pulk. V. Staškevičius spalio 14 d. mirė Innsbruko ligoninėje po vėžio operacijos. Pulk. Vytautas Staškevičius buvo gimęs 1874 m. spalio 15 d. Rytukuose, Kėdainių apskr. Vėlonis ilgą laiką dirbo Lietuvoje ir tremtyje gyveno Innsbruke. Čia jis spalio 17 d. buvo palaidotas Westfriedhofo kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo prel. K. Razminas ir lietuvių atstovai.

* Kun. V. Pupinis S. J. iš Romos atvyko į Salzburgą ir čia apsigyveno. Jis čia yra paskirtas Rytų Apeigų Kongregacijos rūpintis rytų apeigų katalikais Austrijoje. Jis yra pasiryžęs mielai išjungti Austrijos lietuvių veiklon.

BOLIVIJA

* Antanas Laurinavičius Sucre mieste, Bolivijoje, jau du metai turi įsirengęs „Lietuviško krupniko“ fabriką. Mūsų tautiečio pagamintas lietuviškas krupnikas šiame krašte yra jau užsikariavęs gerą rinką. Surengtoje Sucre mieste pramonės parodoje A. Laurinavičius laimėjo Bolivijos valdžios specialų pagyrimo diplomą ir sidabro medalį. Dabar p. Laurinavičius rengiasi dalyvauti su savo „Lietuvišku Krupniku“ pramonės parodoje Mendoza, Argentinoje.

BRAZILIJA

* Sao Paulo lietuvių Taryba išsiriško Tarybos prezidiumą ir aptarė kitus lietuviškos veiklos planus. Prezidiumo slapto balsavimu išrinkti: pirm. kun. P. Ragažinskas, sekr. A. Dutkus, išd. J. Lukoševičius.

* Lietuvių teatro mėgėjų iniciatyva buvo gražiai suvaldinta premjera „Dvylika brolių, juodvarniams lakstančių“. Prie veikalo pastatymo ypač daug prisidėjo agr. A. Bogušauskas, režis. A. Žibas, dall. Vl. Dramontas ir kt.

* Savaitraščio „Mūsų Lietuvos“ iniciatyva buvo suklestas įvairių organizacijų atstovų pasitarimas, kuriame apsvarstyti lietuvių kultūrinės veiklos planai. Lietuviškon veiklon stengiamasi įjungti kiek galint daugiau žmonių.

* Dail. Ant. Navickas yra paruošęs projektą išdekoruoti Sao Paulo lietuvių bažnyčios vidų. Laukiama, kad projektai būtų priimti ir patvirtinti.

* Jurgis Garška, buv. policijos inspektorius, jau antri metai yra

Sao Paulo kariškių šachmatų klubo nugalėtojas. Tarpklubinėse rungtynėse J. Garška gynė policijos klubo garbę ir trečioji kategorijoje užėmė pirmą vietą. Pavienių tarpe mūsų tautietis surinko daugiausiai taškų.

ITALIJA

* Italų žurnalas „L'Araldo“ atsispausdino V. Mincevičiaus versta Nelės Mazalaitės novelę „Keltas miške“. Įžangos žodyje nušveičiama rašytojos asmenybė ir duodama žinių apie lietuvių laisvės kovas, pažymint, kad dabar Lietuvos išlaisvinimui vadovauja VLIKas.

* Šv. Kazimiero Kolegiją aplankė Amerikos kongreso narys Peteronas, atominės komisijos narys, ir kun. Kemėzis iš New Yorko. Į šv. Kazimiero kolegiją šiemet įstojo du lietuviai iš Š. Amerikos: Lukoševičius ir žemaitis ir latvis Griėninis iš Belgijos.

* Prof. Z. Ivinskis atstovavo lietuviškos Romos Gregorianum universiteto 400-tų metų sukakties minėjime. Jis viename istorikų posėdyje taip pat pirminkavo. Susirinkę mokslininkai su svečiais buvo priimti popiežiaus.

* Į Romą buvo atvykę mėnesinių laiko pulk. Lanskoronskis su šeima. Svečias užmezgė ryšius su visais žymesniaisios Romos lietuvių veikėjais.

KANADA

* Per metinį Kanados Lietuvių Bendruomenės Tarybos suvažiavimą senoji Centro Valdyba atsistatydino ir buvo išrinkta nauja. Į naująją valdybą buvo išrinkti: Vyt. Mellus, J. Matulionis, K. Grigaitis, inž. J. Sližys, J. Jokubynas, kun. dr. J. Gutauskas, dr. A. Juozapavičius, Strazdas ir Vaidotas. Iš suvažiavimo metu duotos apyskaitos paaiškėjo, kad KLB ypač gerai pasireiškė, palaikydamas Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje ir surinkdama nemažas sumas Tautos Pondul. Tik kažin ar yra tiksli sudaryti politinę komisiją, kurią yra pramatę ateinančioms metams. Tai jau nebūtų Bendruomenės reikalas.

JUNG. AMER. VALSTYBĖS

* Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtono buvo susirinkusios bendro posėdžio dvielė čia esančių tremtinių organizacijų vadovybės. Lietuvų atstovavo min. P. Žadeikis, pasiuntinybės patarėjas J. Kajeckas ir LLK pirm. V. Sildžiškaitis. Visais balsais buvo nutarta šias dvi

VLADAS VESELAUSKAS

DON CAMILO FILMA

Paskutiniu laiku labai daug buvo rašoma apie Guareschi parašytą knygą „Don Camilo mažasis pasaulis“. Šios knygos aš dar neskaiciau, bet girdėjau apie ją palankių atsiliepimų net iš labai rimtų asmenų. Neseniai teko matyti italų pastatytą filmą Don Camilo. Yra tekę skaityti veikalų, o paskiau matyti tų veikalų pastatytas filmas, kurių turiniai mažiau ar daugiau yra nutolę nuo veikalo turinio. Filmų gamintojai, nupirkę iš autorių teises, dažnai filmą pastato pagal savo išsiskaiciavimą ir skonį. Todėl ir noriu pabrėžti, kad ši yra ne veikalas, bet tik filmos recenzija.

Žiūrint į šią filmą iš politinės pusės, būtų galima pasakyti, kad ji gali patikti tik tiems žiūrovams, kurie galvoja, kad komunistai gali sugyventi ir su savo politiniais priešais. Visa filma sudaryta iš nesąmonių, aiškiai pastebimas filmo gamintojų komercinis tikslas. Lietuviškaiariant, gamintojų buvo norima filmą pastatyti taip, kad ir vilkas būtų sotus ir ožka sveika. Filma rodoma Vakarų pasauliui, bet nenorima ir komunistų supykinti.

Don Camilo filma prasideda tuo, kad vienam Italijos mažame mieste prie Po upės kranto miesto valdybos rinkimus didele balsų dauguma laimi komunistai. Miesto aikštėje prieš pat bažnyčią komunistai suaukia didelį mitingą, kuriame dalyvauja beveik visi miesto gyventojai. Net ir Italijos kom. partijos centro komiteto atstovas atvyko pasveikinti šio mažo miesto komunistų laimėjimus. Tuo pačiu metu kun. Don Camilo (artistas Fernando) bažnyčioje vieną vieną nervingai vaikšto. Jis aiškiai girdi mitingo prakalbas. Kunigas negali pakęsti internacionalo muzikos, kurią išpildo miesto muzikantai ir kuriuos groti yra išmokęs pats Don Camilo. Don Camilo, vaikščioldamas po bažnyčią, balsiai galvoja ir jokiū būdu negali suprasti, kaip komunist-

organizacija sulietį į vieną ir sukurti vieningą visų tremtinių organizacijų, pavadintą „Centro ir Rytų Europos Unija.“

* Vienas iš žymiausių JAV kalbėtojų, New York vysk. Fulton Sheen, kurio pranešimų klausosi keli milijonai amerikiečių ir net atvykęs į J. Tautų posėdžius pats Višinskis, viename iš savo paskutinių pranešimų priminė Pabaltijo okupaciją. Pranešėjas pacticavo 1939 m. spalio 21 d. aukščiausia sovietė Molotovo žodžius, kad Sov. Sąjunga pasisako už skrupulingą ir garbingą sudarytųjų su Pabaltijo valstybėmis sutarčių vykdymą, ir nurodė, kaip klasingai paskiau tas sutartis sulaužė. Ir dabar jie šneka apie taiką, o iš tikro stengiasi pavergti vis naujus kraštus.

* Vaikų laikraščio „Eglutės“ redakcija paskelbė konkursą, kurio laimėtojams paskirtos 3 premijos. Gali dalyvauti vaikai iki 15 m. Pageidaujamos temos apie savąjį kraštą, jo istoriją, kovas dėl laisvės, tėvynės grožį ir t. t. Paskutinis terminas rašiniamis įteikti — gruodžio 15 d.

* Tarptautinėj sukaktuvinėj 30-joj meno ir pramonės parodoj New Yorke lapkričio 1—8 d. dalyvauja taip pat lietuviškos moterys su tautodailės dirbiniais ir koncertine programa. Programos pranešėja — operos sol. B. Darlys.

OLANDIJA

* Antrasis Europos Kongresas Haagoje, kuriame iš lietuvių dalyvavo Dr. S. A. Bačkis, A. Devenienė ir E. Turauskas, pasisakė už kiek galint greitesnį Europos gynybos sutarties patvirtinimą ir iš pradžių bent iš 6 Europos valstybių Suparnacionalinės Politinės Bendruomenės sudarymą. Tai būtų faktiškoji Mažosios Europos vyriausybė. Kongreso pareiškimą, kad Europa būtų ne padalinta, kaip dabar, bet visa apjungta, sukuriant Suparnacionalinę Politinę Europos Bendruomenę, pasirašė visų kraštų atstovai, stebėtojai ir kongreso dalyviai. Pareiškimas buvo plačiai paskleistas tarp žurnalistų ir kongresininkų. Už suvienytą Europą pasisakė ir jaunimas per didžiulę manifestaciją. Iš pavergtųjų kraštų į ją buvo kviečiama tik po vieną atstovą, iš lietuvių buvo pakviestas stud. R. Bačkis.

tai valdys miestą, kada visi komitetybos nariai yra beraščiai. Pasigirsta naujai išrinkto burmistro komunisto (artistas Gino Cervi) prakalba, kurioje jis prižada pastatyti Liaudies Namus. Juose būsią įrengta biblioteka, kinas, maudymosi baseinas, sporto aikštė ir kitos kultūrinės įstaigos.

— Iš kur tie beraščiai gaus pinigų? — karščiuojasi Don Camilo bažnyčioje. — Juk miesto gyven-

Ignas Valantinavičius, Temperley lietuvių „Aušros“ choro vadovas. Jo dideliu pasiaukojimu vadovaujamas choras lapkričio 8 d. atšventė savo metinę sukaktį.

tojai neturtingi, miesto valdybos išdas tuščias. Be to, pats Don Camilo seniai galvojo įkurti prie bažnyčios vaikų darželį, tik jokiū būdu neįstengė tam reikalui sukelti fondo. Staiga Don Camilui kilo pulki mintis sutrukdyti komunistų mitingą. Žvilgtelėjęs į bažnyčios bokštą, priėjo prie jo ir pradėjo traukyti virves. Aikštėje pasigirdus bažnyčios varpų skambėjimui, minia sužiuro į bažnyčią ir niekas nekraipė dėmesio į kalbėtojus. Nors komunistai ir pyksta ant Don Camilo, bet vis tik pačią tikybą gerbia ir prieš Don Camilo jokių priemonių nesigriebia.

Burmistro žmona atneša į bažnyčią savo vaiką krikštų, bet Don Camilo nenori, šalia dviejų krikščioniškų vardų, pridėti ir Lenino vardą. Kristus jam kalba, kad kūdikis turėjo būti pakrikštytas, nes miręs negalėtų jėiti į dangų. Vėliau, atėjus burmistrui, kuris įpykęs sako, kad trečias vardas bus pridėtas Camilo, kunigas sutinka, kad būtų pridėtas Leninas, nes greta Camilo ir Lenino vardas nepavojingas. Kai Don Camilo važiuoja dviračiu ir jį komjaunuoliai išjuokia, tai jis juos taip apdauzo, kad iš šių net 12 buvo sužeistų. Komunistų delegacija skundžiasi vyskupui, bet nesutinka, kad Don Camilo vieton būtų atsiųstas kitas, mažas ir silpnas, kunigas. Net vyskupo pašauktas Don Camilo įrodo savo jėgą, sudaužydamas didelį stalą.

Ir taip tęsiasi nuotykiškai po nuotykių. Don Camilo amžinai kovoja prieš komunistus, bet visuomet yra drauge su burmistru. Kova vyksta tik ideologiniu požiūriu, bet asmeniškai jie bendrauja.

Bet štai absurdiškos filmos scenos.

Burmistras, to miesto komunistų vadas, karščiuojasi, kad sūnus būtų pakrikštytas bažnyčioje. Jis visuomet karliauja prieš Don Camilo, bet, nuvykęs pas vyskupą, prašo, kad jis tik sudraustų Don Camilo, o kad jis iškeltų, jis nenori. Statant Liaudies Namus, komunistai kviečia Don Camilo, kad pašventintų kertinį akmenį. Kunigas supranta, kokiais pinigais statomi šie namai. Juk dar neseniai buvo užpulti trys valdžios sunkvežimiai, ir banditai pagrobė 10 milijonų lyrų. Don Camilo griežtai reikalauja, kad iš tų pinigų jam būtų paskirta trys milijonai, nes jis noris prie bažnyčios įrengti vaikų darželį. Vaikų darželis ir liaudies namai baigiami tuo pačiu metu. Don Camilo pakviečia vyskupą įkurtuvėms, bet komunistai sutinka jį toli už miesto ir nusiveda pirmiau pašventinti Liaudies Namų.

Čia nėra paprasta novelės dalis. Tai yra pateisinami plėšikavimai, kurių komunistai paskutinio karo metu ypatingai daug įvykdė. Juk tai daroma kilniems tikslams, o tų pinigų dar reikalauja ir kunigas. Darant tolimesnes išvadas, ir Stalinas tik gera darė, apiplėšdamas bankus ir užpuldinėdamas traukinius.

Yra ir melleš scenų. Komunistinės šeimos sūnus įsimyli antikomunisto dukterį. Jiedu tarp savęs ginčijasi dėl komunizmo, bet be vienas antro negali gyventi. Tėvai nesutinka, kad jie vestųsi, ir dėlto jie nutaria nusizudyti. Don Camilo ir burmistras tai sužino, juos išgelbi nuo savižudystės ir apvedina. Pats burmistras neša karštą senelės mokytojos, kuri nori būti palaidota karališka vėliava apdengtu karstu. Iš degančio ginklų sandėlio Don Camilo pasigrobes vieną šautuvą, su juo švaistosi net bažnyčioje.

Tokios rūšies filmos yra naudingos tik vakariečiams mulkinti. Kur gi yra jos realybė? Nejaugi filmu gamintojai yra tokie akliplėšos, pristatydami komunistus tokiais toleratingais, kad jie toleruoja net savo politinį priešą, susprogdinusį jų slapta ginklų sandėlį? Praprasta tvirtinti, kad įvairių tautų komunistai yra skirtingi, bet užmirštama, kad juos visus diriguoja Kremlius, o visų kraštų komunistai laikosi generalinės linijos.

Filma baigiasi tuo, kad Don Camilo apleidžia miestą. Niekas jo neišlydi. Bet privažlavęs pirmąją stotį, jis pamato savo šalininkus, o prie antros stoties išgrista grojant internacionalą ir pamato burmistrą su visa jo svita, atėjusius atsisveikinti. Jie nenorėjo vėlai atsisveikinti, nes komunistų akyse nenorėjo žeminti savo vardo.

Italijos komunistų vadas Palmiro Togliati esą pareiškęs, kad Don Camilo knyga reiškia tą patį, ką ir trys amerikiečių divizijos. Atrodo, kad Togliati nebaigė sakyti, nes ši knyga ir filma tikrai naudinga komunistams toms trims amerikiečių divizijoms sunaikinti.

Urugvajaus Lietuvių Katalikų Bažnytinis Komitetas
nuoširdžiai sveikina savo narį ir uolų veikėją

VIKTORĄ CIESLINSKĄ

šių metų spalio 24 dieną susituokusį su to paties Komiteto nario dukra

VERONIKĄ VYDŽIŪTE.

ir linki abiems ilgo, laimingo ir gausiai Dievo palaiminto gyvenimo.

U.L.K. Bažnytinio Komiteto ir Katalikų visuomenės vardu, Lietuvių Kolonijos Urugvajuje
Kapelionas T. Vladas Mikalauskas S. J.

Sveikiname savo draugus

Veroniką Vidžiūtę ir Viktorą Cieslinską

sukurus šeimos židinį.

Telaimina Praamžius Jūsų gyvenimo taką ir tesuteikia
Jums daug džiaugsmo, palaimos — saulėtų dienų!

Urugvajaus Lietuviai Vyčiai

AVELLANEDA — Bs. Aires

PRAŠO PAGALBOS

Belgijoje gyvenantis lietuvis Povilas Jefremovas prašo savo tautiečių pagalbos drabužiais ir baldais. Jis šiuo metu serga džiova ir gydomi vienoje sanatorijoje. Yra daug nukentėjęs nuo raudonųjų „išlaisvintojų“, kurie jį buvo išligoninės paėmę ir norėjo sugrąžinti į „laisvą“ Lietuvą, bet jam pavyko iš nagų pasprukti, paliekant visus drabužius ir savo santaupas, uždirbtas anglių kasyklose. Mūsų tautietis ligonis prašo drabužių, nors jie būtų ir truputį apilyšę, nes, sakosi, būdamas ligoninėje turi pakankamai laiko ir gali pats susilopyti. Jo ūgis 177 cm, sveria 65 kg, batų nr. 42. Mūsų tautiečiai gali siųsti šiuo adresu: Povilas Jefremovas, Sanatorium I. Lemaire, Tombeek, Province Brabant, Belgica-Belgien.

* Dr. J. Kunca, kuris prieš pusantų metų iš Australijos atvyko į Argentiją pas savo brolius, šiomis dienomis gavo Sveikatos Ministerijos paskyrimą į San Juan provinciją dirbti gydytojo darbą Rodeo lig.

* Julija Saračinskienė iš Rosario lapkričio 7—14 d. lankėsi Buenos Aires. Buvo apsisitūjęs pas savo gimines V. ir J. Jakubkus ir prietelius Blumbergus.

* Jono Staniūlio, gyv. 4 de Junio, stalių dirbtuvė dėl nežinomoms priežasties užsidėgė ir visa sudegė. Padaryti didelį nuostolį.

ŠEIMOSE

NAUJOS SEIMOS

Julius Pažemis ir Irma Marija Burnelytė lapkričio 7 d. Aušros Vartų par. bažnyčioje sukūrė lietuvišką šeimos židinį. Santuokos liudininkais buvo Stanislovas Pažemytė de Graziano ir José Manuel Urribelarea. Vakare Lietuvių Salėje buvo jaukus vestuvių valšis, kuriose dalyvavo virš dviejų šimtų lietuvių ir vietinių kviestų svečių.

SVARBIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan María Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* „LIETUVA“ Sav. V. Nallvalka. Dėl informacijos kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 83-9584.

* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Pažis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie įvairių kalnu ežero (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus aptarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 17.

* „ZEMAITIJA“. Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Río III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik \$ 19.

* KAZIMIERAS STANKONAS vasaros mėnesiams išnuomoja atskirus departamentus atostogaujantiems labai gražioje ir sveikoje vietoje Villa del Dique, Calamuchita, Sierras de Córdoba. Dėl sąlygų kreiptis laiškais savininką arba telrautis „LAIKO“ red.

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus. Pirmos Komunistinės pavelkslėms, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis: Mendoza 2280 Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 26-9027.

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarečių Paruotuvė: Cabillo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni

Imprenta de „LAIKAS“ Mendoza 2280 Avellaneda

Lapkričio 16 d. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje buvo palaiminta Juliaus Daubaro su Maria Teresa Muñoz moterystė. Liudininkais buvo Antanas Šalčiūnas ir Paula Diaz de Muñoz.

* Veronika Sejonaitė ir Alfonsas Dukal, gyv. Temperley, lapkričio 7 d. susilaukė pirmojo sūnaus Karolio.

* Konstancija Daratėnienė krisdama susilaužė ranką. Sugipsuota ir gydytojų prižiūrima gydomi savo namuose.

* P. Kišonienė, gyv. Villa Madeira, jau kuris laikas sunkiai serga. Prižiūrima vyro ir dukterų, gydomi namuose.

* Br. Marenholcienė kuris laikas gerokai nesveikuoja. Gydytojo prižiūrima pamažu sveiksta savo namuose.

* Ona Zaukienė susirgo ir yra paguldyta „Presidente Perón“ ligoninėje, Avellanedoje, 1 aukšte, 2 salėj, 3 lovoj.

VILLA LUGANO

ŠVENTE LIETUVIŲ CENTRE

Su dideliu pasisekimu praėjo Lietuvių Centro suruošta čiuožimo šventė, kuri buvo lapkričio 14 d. Žmonių buvo labai gausiai susirinkę ne tik iš Villa Lugano apylinkių, bet ir iš kitų lietuviškų kolonijų.

Dabar lapkričio 22 d., sekmadienį, Lietuvių Centro patalpose rengiama mokyklos užbaigimo šventė, kur pasirodys mokyklinis jaunimas su savo įvairia programa.

BERISSO

BUS RENKAMA „MINDAUGO“ VALDYBA

Lapkričio 29 d. 4 val. po pietų „Mindaugo“ Dr-ja šaukia visuotinį savo narių susirinkimą, kuriame svarbiausias dienotvarkės punktus yra naujos 1954 m. valdybos rinkimas. Visi mindaugiečiai su dideliu susidomėjimu laukia rinkimų rezultatų.

PAGERBS NAUJĄ KUNIGĄ

Gruodžio 6 d. 6 val. vak. „Mindaugo“ Dr-jos patalpose ruošiamas pagerbimo arbatėlė naujai įšventintam kunigui Leopoldui Zubauckui. Valdyba prašo visų iš anksto įsigyti bilietus į pagerbimo arbatėlę. Bilietai gaunami „Mindaugo“ Dr-jos raštinėje.

STUDENTŲ ŠVENTĖ

Berissiečiai studentai gruodžio 19 d., šeštadienį, rengia didelę mokslo užbaigimo šventę. Šventėje bus graži ir įvairi programa, kurią užpildys pats mokslus einantis jaunimas. Kitų draugijų prašo tą dieną parengimų nedaryti. Smulkesnė programa bus paskelbta vėliau.

ATTITAISSOMA

Pereitam „Laiko“ nr. F. ir A. Zubauckų padėkoje turėjo būti ne: „Berisso lietuviams“, bet „visiems berissiečiams“, nes prie kun. L. Zubauckui kielko pirkimo prisidėjo visi Berisso gyventojai.

* P. Survilienė jau kuris laikas serga ir yra paguldyta sanatorijoje „Industria de la Carne“, c. 43 entre 5 y 6, Eva Peron mieste.

TEMPERLEY

AUSROS CHORO METINĖS

Lapkričio 8 d. Temperley lietuvių „Aušros“ choras šventė savo metinę sukaktį. Lygiai prieš metus laiko Temperley lietuvių kolonijoje susikūrė, tiksliau sakant, buvo sukurta p. Ig. Valantinavičiaus dainininkų būrelis, kuris vėliau buvo pakrikštytas „Aušros“ choro vardu. Ig. Valantinavičiaus didelio pasišventimo ir sugebėjimų dėka ir nuoširdžiomis p. V. Giedraitis pastangomis šis choras nuolat augo ir lavinosi dainavime. Be to, vieną kartą per mėnesį gieda lietuvių pamaldose Temperley Vienuolių koplyčioje, c. 9 de Julio y Av. Meeks. Šiandien Temperley lietuviai jau gali pasidžiaugti ir pasididžiuoti šiuo meno sambūriu, kuris jo dalyvių palaikomas dideliu pasiryžimu.

„Aušros“ choras savo vienerių metų gyvavimo laikotarpį yra padaręs didelę pažangą: 10 kartų giedoja bažnyčioje, du kartus pasirodė lietuvių parengimuose, vieną kartą buvo nuvykęs į Lujan bažnyčią ir ten pasirodė su lietuviškomis giesmėmis, vieną kartą padarė iškylą į La Platos paupį ir vieną kartą iškilmingai pasirodė lietuvių kolonijai su savo parengimu šv. Lėtavių Salėje, Avellanedoje, spalio 31 d.

Įdomu pažvelgti į choro dalyvių sąstatą amžiumi ir pilietybe. Chore nuolat dalyvauja 21 vyras ir 13 moterų, nuo 16 iki 50 metų amžiaus. Daugumą sudaro senieji atelviai, apie trečdalis — čia gimę lietuviai.

Choras punktualiai kiekvieną š. š. dieną, o kartais ir sekmadienį, daro repeticijas. Repeticijos daromos p. Ig. Valantinavičiaus namuose, Villa Sastre, Temperley, kartais jos daromos ARL Bendruomenės pirm. ir choro nario p. A. Repečkos namuose Temperley. Choru gyvai domisi visa lietuvių kolonija ir jį deda daug viltų. Paskutinis „Aušros“ choro parengimas tai jau visiems neginčijamai įrodė.

Pirmyn temperliškiai! Iš jūsų to reikalauja Dievas ir Tėvynė. — Koresp.

AUSROS CHORO METINIŲ MINĖJIMAS

Minint „Aušros“ choro metinę sukaktį, posėdis įvyko lapkričio 8 d. p. Ig. Valantinavičiaus namuose, Villa Sastre, Temperley. Apie 17 val. choro dalyviai ir svečiai, prieš atidarant susirinkimą, sugiedojo „Ilgiausių metų“. Pirmasis žodį tarė choro pirm. Vl. Giedraitis, plačiai apibūdindamas „Aušros“ choro sunkius kūrinius ir gyvavimo metus. Vėliau tarė žodį „Aušros“ choro vadovas Ig. Valantinavičius, ragindamas visus ir toliau nenuilstamai dirbti ir lavintis dainose. Po jo daug gražių minčių pasakė dar keletas choristų.

Pasibaigus kalboms, p. p. Morkūnienė ir Liačienė choro vedėjul padovanojo po gražų gėlių bukieta. Vėliau visi buvo pakviesti prie bendro stalo užkandžiams ir kartu pasilinksmiti. — Koresp.

ŠELPIA LIGONIUS

ARL Bendruomenės, Temperley Apylinkės pirm. A. Repečkos iniciatyva buvo padaryta rinkliava susilpti sergančią p. Jono Daubinina.

VILLA LUGANO LIETUVIŲ CENTRAS

savo patalpose, Tabare 6950, Villa Lugano, lapkričio 29 d., 12 val. rengia

DIDELIUS ASADO PIETUS

Bilietus reikia iš anksto įsigyti.

Kviečiami visi lietuviai!

MŪSU MIRUSIEJI

KORDOBOJE MIRĖ J. MOGILA

Lapkričio 8 d. vienas iš seniausių Kordobos lietuvių kolonijos gyventojų Jurgis Mogila atsiskyrė su šiuo pasauliu. Velionis jau turėjo 76 m. amžiaus. Prieš pirmą didįjį karą jis buvo nuvykęs į Jungtines Amer. Valstybes. Vėliau grįžo Lietuvon ir po kurio laiko atvyko Argentanon. Savo darbu buvo įsigijęs gražią nuosavybę Kordobos mieste. Yra išauginęs gražią šeimą. Turėjo du sūnus ir dvi dukteris. Vienas sūnus prieš keturis metus yra žuvęs susisiekimo nelaimėje. A. a. Jurgis Mogila buvo patriotiškas lietuvis, sugyvenamas kolonijos narys. Palaidotas lapkričio 9 d. Kordobos kapinėse, palydint dideliu būriu tautiečių ir vietinių draugų. Gliame nulūdime paliko žmoną Konstanciją Šlapelytę Mogilienę, sūnus Vytautą ir Antaną, dukteris Pauliną Urbietienę ir Bronę M. de Sarnovich.

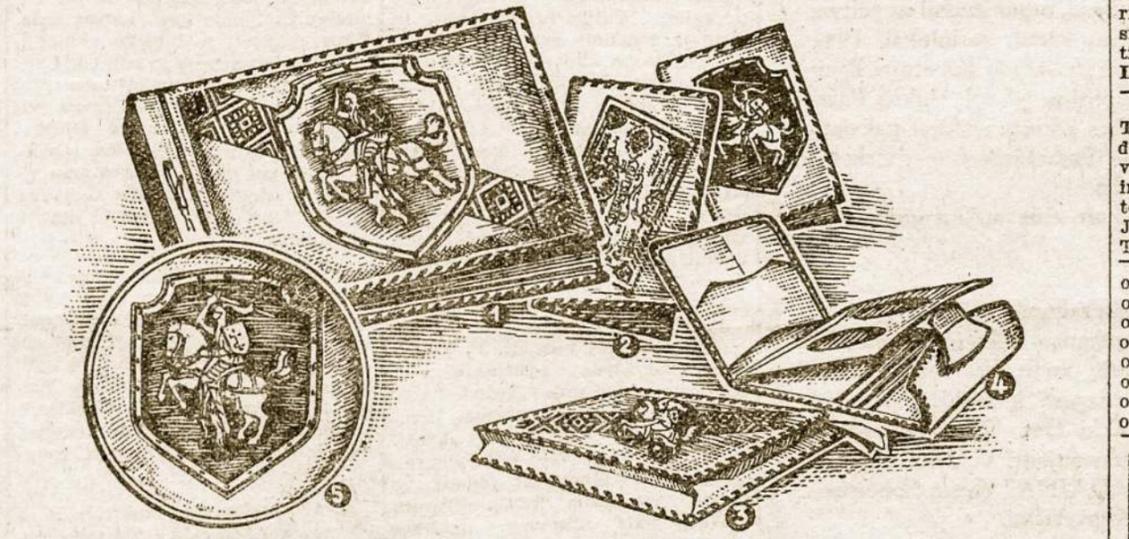
Savo Garbės Leidėjams p. p. Paulinai ir Vladui Urbiečiams ir visai Mogilų šeimai „Laikas“ reiškia auoširdžiai užuojautą.

PALAIODA T. MIKELAITIENĖ

Lapkričio 13 d. širdies liga staiga mirė T. Trumpaitytė Mikelaitytė 84 m. amžiaus. Velionė buvo kilusi iš šiliškių km., Pakruojo valsč., Šiaurinių apskr. Argentanon atvyko prieš 25 metus. Gyveno Patricios 1649, Bs. Aires. Sekančią dieną buvo palaidota Chacarita kapinėse. Nulūdusius paliko sūnus Antaną, Matą, Juozą ir Vincą ir dukterį Oną. Vienas sūnus buvo likęs Lietuvoje. Pagal turimas žinias išvežtas į Sibirą.

LIETUVIAI, SAUGOKIT SAVO SVEIKATĄ,
dažnai pasitikrindami Rivadavia 3070, Bs. Aires., šlapumą, kraują, odos sutrikimus, virškinimą, skilvį, inkstus, reumatizmą, širdį, kvėpavimo organus, nervus, gerkle, nosį, ausis.
Gydytojai: Filippini, Aiello, Macchi, Morales.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Rivadavia 3070, Plaza Once, Bs. Aires

KIEKVIENAS LIETUVIS GALI ĮSIGYTI TAUTINIŲ ODOŠ IŠDIRBINIŲ

Priešnamomis kainomis daromi albumai, piniginės, dekoratyvinės lėkštės. Gaunama pas: A. SAMAUŠKĄ, Bouchard 285, Gerli, „Laiko“ Administracijoje, c. 11 y 16, Villa Sastre, Temperley, „Mindaugo“ Dr-jeje, Napoles 4260, Berisso, Avda. Diana 202, Rosario.

ko žmoną. Aukojo šie asmenys: V. Pečiulis \$ 10, A. Pečiulis \$ 10, O. Repečkienė \$ 10, J. Diržys \$ 6, A. Dudėnas \$ 5, P. Kušlis \$ 10, A. Adomaitis \$ 5, A. Krakovinas \$ 5, B. Platakis \$ 5, ir ARLB Temperley Apylinkė \$ 50. — Koresp.

DARO GRAŽIĄ PAŽANGĄ

Mūsų tautiečiai Elena ir Kazys Leleivali jau 10 metų nuosavuose namuose, Av. Antartida Argentina ir Rotonda, Llavallol, turi valgyklą ir kavinę. Nors pirmieji žingsniai šioje srityje buvo nelengvi, bet dideliu pasiryžimu ir darbu savo prekybą jie pastatė tinkamoje aukštumoje. Dabar jie puikiai verčiasi ir daro gražaus pelno. Apart vietinių gausių klientų, dar prisideda išuo keliu pravažiuojantieji iš Buenos Aires keleiviai. — Koresp.

Vytautas Sadzius Kristaponis, technikas konstruktorius ir atstovas Amerikos Parodoje Mendozoje.
Catamarca 370, Mendoza.
Tel. 12977

VILLA LUGANO LIETUVIŲ CENTRAS
savo patalpose, Tabare 6950, Villa Lugano, lapkričio 29 d., 12 val. rengia
DIDELIUS ASADO PIETUS
Bilietus reikia iš anksto įsigyti.
Kviečiami visi lietuviai!

PARSIDUODA SKLYPAS, Sierras de Córdoba, Estación Tea, Av. Balnearios del Dique — 1041 m. aukštyje, 1 kvadra nuo upės, 6 kvadros nuo stoties, 2 kv. nuo Camino Nacional. Sklypas turi 500 kv. m. Kreiptis į Hotel „Anita“ pas Kekuti.

* **ISNUOMUOJAMAS DIDELIS** galponas, 16x8,20 m ploto, turintis elektros jėgą. Norint pats šeimininkas sutinka būti dalininku (soelo) prie bet kokios įmonės steigimo. Kreiptis į „Laiko“ Redaciją.

KRAUTUVĖ „NARUSĖS“ Maisto produktai, gėrimai ir smulkių prekių; c. Unanne 6360, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gval. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

* **MINKSTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖS** Sav. Mikėlonis ir Gelbuda: Cosquín 5565, Villa Lugano.

* **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuvių, gimtadienių, sužadėtuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Išleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

RADIO TECHNIKAS V. RAMANAUSKAS mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 280, Buenos Aires
T. E. 64-4154

* **Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ** Fabrikas
SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS
Pichomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000)
4 de Junio

* **MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA „HENRY“.** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem. 818, Banfield.

* **ČIUŽINIŲ, UŽUOLAIŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ.** Parduo-dama bovelna, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gultoms kėdėms ir turkiškoms lovos. Taisomos minūtos kėdės. Sav. Antanas Šalčiūnas: Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires. T. E. 60-2784.

FOTOGRAFUOJU
o organizacijų, šeimų ir pavienių o
o asmenų šventes bei kitus įvykius o
o Kreiptis laiškais ar asmeniškai: o
o L. KANČAUSKAS, o
o Paso de Burgos 1783-Avellaneda o
o

HORACIO CZOP
KIBIRŲ FABRIKAS
(Baldes y Canastos)
vartojamų prie statybos ir prieš-gaisriniam smėliui.
IŠLETA 3317, Valentin Alsina
T. E. 20 - 9790

Buenos Aires Avellaneda

VYČIŲ METINĖS ŠVENTĖS PROGA

1953 m. lapkričio 28 d., šeštadienį, 21 val. punktualiai
Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, rengiamas

Didelis Meno Festivalis

Programoje dalyvauja 5 Colón Teatro šokėjai.

Scena — Rosa Vanda Ryliskis.

Programoje Chopin, Stravinskio, Čaikovskio, Strauso, Rachmaninoff, Liszt, Offenbach ir kt. baletų kūriniai.

Bilietus įsigyti iš anksto.

Kviečiame dalyvauti retoj progų — Colón Teatre
Lietuvių Salėje!

AUSROS VARTŲ MOKYKLOS ŠVENTĖ

Kaip kiekvienais metais, prieš mokslo užbaigimą šv. Kazimiero Seserų vedama Aušros Vartų mokykla daro savo didelę šventę. Šiais metais tokia šventė buvo lapkričio 8 d. 3 val. p. p. Lietuvių Salėje, Avellanedoje. Mokyklos šventė praeina labai iškilmingai su plačia programa, kurioje dalyvauja ne tik kvietiniai svečiai, bet ir visi vaikų tėvai. Ir šiais metais erdvi salė buvo užpildyta, nes visi nori pažūrėti, ką išmoko jų vaikučiai. Pagal vietinius nuostatus mokykloje turi būti išpanų kalba ir visi pasirodymo numeriai dažniausiai iš argentinško folkloro. Bet čia yra nemažas skaičius ir lietuvių vaikų, kurie taip pat dalyvavo programoje. Dėlto ir šventėje didelį skaičių sudarė lietuviai. Nors lietuviškai turi dar ir savo atskirų pamokų, bet bendrose šventėse jie įsijungia į visos mokyklos programą. Tačiau reikia pasidžiaugti, kad mūsų tautiečių vaikai pirmąją tiek mokslo pažangume, tiek ir programos išpildyme.

Gražus ir su dideliu seselių pasidomėjimu vedamas krikščioniškas mokinių auklėjimas šią mokyklą jau išvedė į pirmąjį etapą, nes baigusieji ir aukštesnės mokyklose daro labai gražią pažangą. Dėlto svečių tarpe matėsi ir aukštą Argentinijos valdžios bei visuomenės atstovų, kurie savo kalbose pabrėžė šios mokyklos reikšmę.

LANKĖSI KUN. JAKAITIS

Lapkričio 10—14 d. Avellanedoje lankėsi Rosario Marijonų viršininkas kun. J. Jakaitis MIC. Jis rūpinasi kuo greičiau užbaigti Rosario lietuvių bažnyčios statybą ir parūpinti jos galutiniam užbaigimui liturginius reikmenis. Būdamas Buenos Aires, šios bažnyčios statytojas jau užsakė altorių, statulas,

Rosa Vanda Ryliskytė,

Colón Teatro šokėja, pasirodys dideliame meno Festivalyje kartu su kitais 5 Colón teatro šokėjais lapkričio 28 d. 21 val. Lietuvių Salėje (žiūr. programą)

sietynus bažnyčios apšvietimui, žvakides ir kt. Suola jau yra parūpinti ir tuojau bus nugabenti. Rosario lietuvių šv. Kazimiero bažnyčia jau tinkuojama iš vidaus ir iš

kės dalis vaizduose, kuriuos visuomet yra malonu prisiminti. Čia buvo galima pamatyti ne tik mūsų gražius kariuomenės paradus, bet taip pat ir tuos darbus, kuriuos jaunystėje beveik kiekvienam teko dirbti. Matėme žydinčias plevas ir sodus, nokstančius ir jau nunokusius savo sodų vaisius, sesučių darželius, grėbėjus, grėblant sieną, kirtėjus ir rugių risėjas, gegužinę, kurioje ir patys ne vieną kartą esame linksmėsi. Pergyvenome tą kaimo idiliją ir romantiką su meiliais žodeliais prie šieno kupečių... Net jau žilo plauko sulaukusiems mūsų tautiečiams per rauslėtus skruostus nuinglavo ašara, prisiminus melas jaunystės dienas. Tik galia, kad karšta diena neleido visiems lietuviams pasinaudoti šia vienintele šiais metais proga pasidžiaugti savo tėviškės prisiminimais. J. Gilvydis savo rododomis lietuviškoms filmomis atlieka didelį tautinį darbą, atnaujindamas mūsų dvasioje Lietuvos dalelę.

Filmoms pasibaigus lietuvių parapijos klebonas kun. dr. P. Brazys pasveikino visus susirinkusius ir trumpai nusakė mūsų Aušros Vartų šventės reikšmę. O pabaigai lietuvių skautai, vadovaujant skautininku V. Lesniauskui ir akordeonu pritariant V. Cibavičiui, sudainavo keletą skautiškų dainų. Skautų dainos, kaip visuomet, publikos buvo labai palankiai sutiktos ir nuoširdžiai plojimais palydėtos.

* Petras Džiovalas, atlikęs karinę tarnybą aviacijoje, grįžo pas savo tėvus, gyv. Caseros mieste.

NAUJI „LAIKŲ“ RĖMĖJAI

Naujai spaustuvei ir „Laikų“ paremti aukojo šie Naujieji Rėmėjai: \$ 50: J. Reivytiš.

Po \$ 20: M. Stacevičius ir V. V. Po \$ 10: A. Kareiva ir O. Lukoševičienė.

Po \$ 5: J. Bickus ir E. Milšauskienė.

Visiems Gerbiamiesiems Rėmėjams Spaustuovės Administracija ir „Laiko“ Redakcija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

lauko. Parapijos namas bus baigtas iki Naujų Metų. Tikimasi, kaip pareiškė kun. Jakaitis, kad iki vasario pabaigos bažnyčia bus užbaigta ir galės būti pašventinta. Bažnyčios šventinimui buvo pakviestas šv. Cecilijos choras atlikti koncertinę dalį ir giedoti per iškilmingas pamaldas. Šventinimo iškilmėms laukiama daug svečių ir iš mūsų kolonijos.

SPALVOTOS LIETUVISKOS FILMOS

Aušros Vartų parapijos metinės šventės proga lapkričio 15 d. buvo rodomos spalvotos lietuviškos filmos. Jas rodė Jurgio Gilvydžio K. T. Vytis. Nors filmos jau ne kartą matytos, bet jos buvo įdomu vėl iš naujo pamatyti, nes tai mūsų tėviš-

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL

Franqueo Pagado
Concesión N° 4289
Tarifa Reducida
Concesión N° 4015

„EL TIEMPO“ Semanario Lituanos
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra, nesunaudoti — gražinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 30.—, pusm. \$ 17.—, vienas nr. \$ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

VI DE NOVIEMBRE 1953

VI METAI — Nr. 103

AUSROS VARTŲ PARAPIJOS METINĖ ŠVENTĖ

Lapkričio 21 ir 22 dienomis visa Gran Buenos Aires lietuvių kolonija iškilmingai švenčia savo globėjos Aušros Vartų Dievo Motinos metinę šventę.

Lapkričio 21 d., šeštadienį, 7.30 val. vakaro visos organizacijos su savo vėliavomis, uniformomis, paveiksiais bei ženklais kviečiamos dalyvauti iškilminguose Mišparuose ir Procesijoje. Kviečiama dalyvauti visus lietuvius, kad mūsų parapijos procesija galėtų būti tikra lietuvių kolonijos vieningumo ir organizuotumo demonstracija. Procesiją lydės Transportes de Buenos Aires dūdų orkestras ir dalyvaus muziko Vaclovo Rymavičiaus vadovaujamas šv. Cecilijos Choras ir Arg. Katalikų Akcijos choras. Be to procesijoje dalyvaus ir Avellanedos raitoji policija.

Lapkričio 22 d., sekmadienį, 10.30 val. Liet. Aušros Vartų Parapijos bažnyčioje Avellanedoje vyksta iškilmingos Pamaldos. Giedos šv. Cecilijos choras pilnam sąstata. Organizacijos dalyvauja su savo uniformomis ir vėliavomis. Pamaldose dalyvaus aukšti valdžios ir Avellanedos miesto savivaldybės pareigūnai.

6 val. vakaro Parapijos Salėje prasideda didžiulis Meno Festivalis.

Jau du mėnesiai kaip sparčiai ruošiamasi mūsų parapijos metinei šventei. Šventės organizacinei komisijai pirmininkavo buv. deputatas ponas Francisco Bertrán. Iš lietuvių organizacinę komisiją dalyvavo Viktoras Lesniauskas, Vaclovas Rymavičius. U. Šilakienė, Vaclovas Sviderskas, Jonas Lanis ir kt. Organizacinės komisijos garbės nariais yra Avellanedos miesto burmistras Don José L. García, D. Gerb. kun. Jonas J. Jakaitis MIC, inž. Jonas Čekanauskas, Kazimieras Stančikas, Vladas Urbietis, Gen. Teodoras Dankantas, Kazimieras Šulnis, Jonas Čikštas, Antanas Geigas, Ignas Padvaikis, Bronius Eldukonis, Vincas Ratkus, Don I. Alfredo Zoppi, Dr. Jorge A. Agustoni, Don Roberto Aguirre, Don Teodoro Dos Santos, Don Atilio Fontana, Don Lysandro Z. Galtier, Pranas Ramanauskas, Zeferinas Juknevičius, Julius Petronis.

SPORTININKŲ IR SPORTO

Rėmėjų dėmesiui pranešama, kad Sporto Klubo „Kovo“ saukiamas susirinkimas š. m. lapkričio 22 d. Lietuvių Klube, Boedo 737, neįvyks, bet atkeliamas į lapkričio 21 d. (šeštadienį) 18 val., toje pat vietoje. Šis pakeltimas daromas sąryšis su įvykstančiu Povergtųjų Tautų Festivaliu Llavallol mieste, kur programoj ir eisenoj kartu su kitomis tautomis dalyvaus ir lietuviai.

LIETUVIAI AUKSTOSE TARNYBOSE

Adolfas ir Valerijus Sruogai jau yra žinomi keramikos dirbinių srityje. Šiuo metu jie abu padarė dar didesnę pažangą, nes buvo pakviesti užimti aukštąsias tarnybas Argentinos Keramikos Pramonėje (I.C.A.) fabrike, kuris jau turi virš dviejų milijonų kapitalo ir tas kapitalas akcijomis dar nuolat kyla. Buvo praplėsti to fabriko užsimojimai gamybos srityje ir taip pat įvyriausią vadovybę priimti abu broliai Sruogai. Valerijus Sruoga yra paskirtas gamybos sritys direktoriumi. Tai džiugu, kad mūsų tautiečiai savo gabumais ir darbštumu vis daugiau iškyla į aukštąsias tarnybas, kurios jiems duoda ateičiai didelių galimybių.

* Marija Lubinskiėnė buvo iš Rosario, Pueblo Nuevo, atvykusi iš Buenos Aires aplankyti savo giminių p. Popierių. P. p. M. Lubinskiėnė ir Babonaitė Popieriėnė yra mūsų tautos dainiaus Mačulio Maiorinio gimnaitės. P. Lubinskiėnės vienas sūnus yra kunigas kapūcinų vienuolynė ir darbuojasi Rosario.

* A. Antakauskas lapkričio 15 d. lėktuvu išskrido į JAV pas savo brolių nuolatiniams apsigyvenimui. Jis apsisistos Detroit mieste. Argentinon A. Antakauskas atvyko prieš penkis su viršum metų ir pasižymėjo ypač sporto srityje.

LIETUVIŲ DĖMESIUI!

Pranešama, kad šiais metais ruošiamos visiems Argentinos lietuviams bendros Kūčios Lietuvių Salėje. Jos suartins visus tautiečius prie bendro Kūčių stalo ir sujungs bendram darbui. Tikimės, jog Kūčių vakarą galėsime pajusti tikrąją Kūčių nuotaiką, kurią išgyvenome Lietuvoje ir duosime progos lietuviškam jaunimui artimiau susigyventi su mūsų tėvų papročiais.

Be to, sekmadienį, gruodžio 27 d., 6 val. po piet. toje pat salėje rengiama visiems Argentinos lietuvių vaikūčiams Kalėdų eglutė.

Visų Argentinos lietuvių kolonijų atstovai ir visos organizacijos maloniai kviečiamos prisidėti paruošiant vaikūčius šiai gražiai tradicinei šventei.

Visais reikalais kreiptis:

Kun. A. Kleiva, MIC
Mendoza 2280
Avellaneda, Bs. As.
Telefonas. 20-9027

Gruodžio 8 d., 6 val. po pietų įvyks lietuvių vaikūčių Pirmoji Komunija. Šv. Mišias laikys naujai įšventintas lietuvis kunigas L. Zubaukas. Po šv. Mišių Lietuvių Salėje turėsime naujai įšventinto kunigo pagerbimą ir vaikūčių arbatėlę su pritaikyta programa.

Visi lietuviai maloniai kviečiami gausiai dalyvauti.

Arg. Liet. B-nė, Avellanedos Apylinkė š. m. lapkričio

29 d. (sekmadienį) 18 val. rengia didelį ir iškilmingą

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMĄ

10,30 val. Aušros Vartų bažnyčioje, organizuotai su vėliava dalyvauja visi buv. savanoriai, kariai, karininkai, 1941 m. sukilimo dalyviai ir lietuviškų dalinių kovotojai Rytų fronte. Kviečiama visus kovotojus 10 val. rinktis Parapijos patalpose. — Dėl stokos adresų, atskirai pakviesti mai nebus siuntinėjami. — Pamaldose bus pasakytas šventei atitinkamas pamokslas.

18 val. Iškilmingas Šventės Aktas, dalyvaujant gudų, estų ir latvių karių atstovams.

Programoj:

- 1) Atidarymas ir Garbės Prezidiumo kvietimas,
- 2) Paskaitos — gen. T. Daukantas ir kpt. V. Diminskis,
- 3) Garbės Prezidiumo narių žodis bei sveikinimai,
- 4) Deklamacijos — Z. Vanagaitė ir jaunieji skautai,
- 5) Tautiniai šokiai — išpildo Liet. Taut. Ansamblio „DAINA“ šokėjai, vadovaujant V. Namikui,
- 6) Liet. Taut. Ansamblio „DAINA“ choro koncertas diriguojant Andriui Kuprevičiui.

Įėjimas — laisva auka.

Kviečiame visus tautiečius savo atsilankymu prisidėti prie mūsų kariuomenės herojinų žygių prisiminimo ir pagerbimo.